

Bedančio apatinio žandikaulio gydymo dantų implantais galimybių apžvalga

Dr. Vaidas Varinauskas, prof. habil. dr. Ričardas Kubilius

Dantų implantavimas ir jų protezavimas pastaraisiais metais tampa vis priimtinesnis pacientams kaip standartinis gydymo metodas atstatant ar grąžinant pakitusią kramtymo funkciją. Su moderniomis kietųjų ir (ar) minkštųjų žandikaulio dantinio segmento audinių regeneracijos ir dantų implantų sistemomis įmanoma planuoti ilgalaikius sėkmingus rezultatus, esant vis sudėtingesnėms klinikinėms situacijoms.

18 p.

Kūginio pluošto kompiuterinės tomografijos panaudojimas endodontijoje

Dr. Tadas Venskutonis

Jonizuojanti spinduliuotė yra neatsiejama šiuolaikinės odontologijos dalis. Radiologinis tyrimas reikalingas norint nustatyti ligą ir jos išplitimą, gydymui planuoti, stebėti ligos progresavimą bei nustatyti gydymo efektyvumą. Prieš atliekant radiologinius tyrimus reikia surinkti išsamią anamnezę ir atlikti kruopštų klinikinį tyrimą.

22 p.

Panevėžyje pagerbti odontologai ir jų pacientai

Vasario 7 dieną Panevėžyje minėta Tarptautinė odontologų diena. Odontologų bendruomenę sveikino Rūmų tarybos pirmininkas A. Šeikus, Panevėžio meras V. Satkevičius, LR Seimo Sveikatos reikalų komiteto pirmininkė D. Mikutienė, LR sveikatos apsaugos ministrė R. Šalaševičiūtė ir kiti. Šventėje apdovanoti iškiliaus, labiausiai profesinėje, mokslinėje ir visuomeninėje veikloje nusipelnę gydytojai odontologai ir burnos priežiūros specialistai.

3 p.

**„ODONTOLOGŲ RŪMŲ ŽINIOS“
KETVIRTINIS ŽURNALAS
2015 METAI, KOVAS, NR. I (38)**

Leidėjas – Lietuvos Respublikos odontologų rūmai

Rašykite mums:

J. Jasinio g. 16, Vilnius LT-03163
El. paštas: info@odontologurumai.lt
Skambinkite tel. 8 5 212 2510

**Lietuvos Respublikos odontologų rūmų
banko duomenys:**

Lietuvos Respublikos odontologų rūmai
Kodas 300038139, atsisk. sąskaita
LT097044060004285396
AB SEB bankas, kodas 70440

Redakcinė kolegija

Pirmininkė – doc. dr. A. Tutkuviene,
Rūmų tarybos pirmininko pavaduotoja

Nariai:

R. Bagdonas, Lietuvos dantų technikų sąjunga
J. Dovydaitis, Kauno kolegijos Medicinos fakultetas
Doc. dr. S. Drukteinis, Lietuvos endodontologų draugija
Prof. dr. A. Gleiznys, gyd. odontologas ortopedas
Dr. G. Janušis, gyd. burnos, veido ir žandikaulių chirurgas
P. Kalesinskas, Rūmų Viešųjų ryšių komisijos narys
Prof. habil. dr. R. Kubilius, LSMU Odontologijos fakultetas
Dr. L. Linkevičienė, gyd. ortodontė
Doc. dr. T. Linkevičius, gyd. odontologas ortopedas
Doc. V. Mameniškis, Utenos kolegijos Burnos ir dantų priežiūros katedra
D. Mieldažienė, Lietuvos burnos higienistų draugija
Prof. dr. V. Pečiulienė, VU MF Odontologijos institutas
A. Puišys, gyd. periodontologas
V. Raslanienė, Rūmų Viešųjų ryšių komisijos pirmininkė
T. Ravickienė, Lietuvos gydytojų odontologų padėjėjų asociacija
A. Šeikus, Rūmų tarybos pirmininkas
Prof. habil. dr. A. Šidlauskas, Lietuvos ortodontų sąjunga
Doc. dr. I. Vasiliauskienė, Lietuvos vaikų odontologų draugija
J. Žekonienė, Lietuvos periodontologų draugija

Redaktorė J. Virkutienė

Kalbos redaktorė L. Spetylaitė

Dizainas UAB DIZ.lt

Numerio autoriai:

J. Goštautienė, prof. habil. dr. R. Kubilius,
J. Steponavičiūtė, dr. V. Varinauskas,
dr. T. Venskutonis, J. Virkutienė.

Dėl reklamos žurnale kreiptis

el. paštu: komunikacija@odontologurumai.lt

**Už reklamos turinį ir kalbą redakcija
neatsako.**

Spausdino

AB „Spauda“
Laisvės pr. 60, LT-05120 Vilnius
Tiražas 7620 egz.

Žurnalą platina

UAB „Verslo spaudos centras“, Žirmūnų g. 68, Vilnius
Kontaktinis asmuo: Vita Adžigauskė
Mob. tel.: +370 682 15762, el. paštas: vita@vscentras.lt

Mieli Rūmų nariai,

Tai gražiai skambėjo žodžiai:
Laukas, pieva, kelias, upė.
Tai gražiai iš jų išaugo
Vienas žodis – LIETUVA!

Justinas Marcinkevičius

Pavasarijančios ir bundančios gamtos padangėje visame pasaulyje švenčiama Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo diena. Kovo 11-ąją minime mūsų vienos iškiliausių ir svarbiausių švenčių 25-ąsias metines.

Laisva Lietuva yra mūsų visų atsakomybė, nes kaip istorija rodo, ji nėra duotybė. Šiandienos aktualijų kontekste sustiprėja meilė Tėvynei, noras išsaugoti laisvę ir savitumą. Dabar ypač jaučiame bendrumą, artumą vienas kitam ir stengiamės gyventi aukščiausiomis vertybėmis.

Nepriklausomybės atgavimas padėjo tvirtus pamatus odontologijos progresui. Per 25-erius metus Lietuvoje daug pasiekta rengiant odontologijos specialistus, stiprinant odontologų mokymo bazines, diegiant naujausias ir pažangiausias technologijas.

Sveikiname odontologų bendruomenę su Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo diena. Tegul šios dienos reikšmė primena mums, kad turime tai, kas svarbiausia – laisvę ir meilę valstybei.

**Linkime, kad mūsų širdys
plaktų stipriai ir vienu ritmu!**

Lietuvos Respublikos odontologų rūmai

Pabudusi iš žiemos šalnų, gamta dovanoja mums tyrą viltingą pavasario šventę – Šv. Velykas. Pasitikime jas atvira širdimi, kupina meilės, ramybės ir atjautos. Džiaugsmo ir artumo Jūsų namams, prasmės ir nuoširdumo Jūsų darbams.

Nuoširdžiai sveikiname Rūmų narę **Aušrą Baltušaitę**, sėkmingai apgynusią disertaciją „Kramtymo ir smilkininio apatinio žandikaulio sąnario funkcijos rodiklių pokyčiai po viopusių apatinio žandikaulio kampo lūžių gydymo“. Linkime sėkmės tolimesniame profesiniame kelyje.

RENGINIAI

Panevėžyje pagerbti odontologai ir jų pacientai

Laikantis ilgamečių tradicijų, Lietuvos Respublikos odontologų rūmai (toliau – Rūmai) organizuoja iškilmingą Tarptautinės odontologų dienos minėjimą, kurio metu apdovanojami iškilniausi, labiausiai profesinėje, mokslinėje ir visuomeninėje veikloje nusipelnę gydytojai odontologai ir burnos priežiūros specialistai.

Vasario 7 dieną didžiausia ir reikšmingiausia odontologų bendruomenės šventė – Tarptautinė odontologų diena – buvo minima Panevėžyje. Minėjimą Panevėžio šv. apaštalo Petro ir Povilo bažnyčioje mišiomis pradėjo Panevėžio vyskupijos kanderis, kunigas S. Černiauskas. Rimtą ir susikaupimą bažnyčioje sustiprino Juozo Balčikonio gimnazijos mišrus ansamblis, vadovaujamas R. Mingailienės, ir Juozo Balčikonio gimnazijos orkestras, vadovaujamas K. Plančiūno. Po mišių ansambliui ir orkestrui Rūmų Tarybos pirmininkas A. Šeikus įteikė profilaktikos priemonių dovanėles, atkreipdamas vaikų dėmesį į burnos sveikatos svarbą.

Iškilmingą odontologų profesinės dienos renginio dalį pradėjo vedėjas Laimutis Sėdžius, paprašydamas visus susirinkusius tylos minute pagerbi Anapilin išėjusius kolegas, Šv. Apolonijos nominacijos ir Burnos priežiūros specialistų nominacijos laureatus.

Pirmasis sveikinimo žodžius odontologų bendruomenei tarė Rūmų tarybos pirmininkas A. Šeikus. Sveikinimo kalboje prisiminta Šv. Apolonijos, odontologų ir jų pacientų globėjos, dienos reikšmė, istorijos faktai, kurie turėjo didelės įtakos odontologijos vystymuisi ir pažangai. A. Šeikus kalboje akcentavo, kad valstybė pirmenybę ir dėmesį turi teikti burnos ligų profilaktikai, kuri yra daug pigesnė ir paprastesnė nei pasekmių gydymas. „Turi būti daug didesnis valstybės dėmesys savo piliečių sveikatai. Ir tikiuosi, kad Nacionalinė burnos sveikatos programa pradės veikti ir galėsime užsiauginti visuomenę su sveikais dantimis. Mūsų bendruomenė nepaprastai džiaugiasi, kad sveikatos apsaugos ministrė Rimantė Šalaševičiūtė atkreipė dėmesį į burnos sveikatą ir iki gegužės 1 d. įpareigojo parengti Nacionalinę burnos sveikatos programą. Vienas lauke – ne karys, tad kad programa būtų ne tik parengta, bet ir sėkmingai įgyvendinta, mums reikės suvienyti ministerijų, asociacijų ir kitų organizacijų bei visuomenės jėgas. Labai tikiu, kad išsipildys Hipokrato mintys, kad gydant ligonius iš pradžių privalo būti sakomas žodis, po to naudojami vaistai ir tik vėliau – peilis. Kryptingai ir vieningai dirbdami po kelerių metų sulauksime akivaizdžios profilaktikos programos naudos“, – sveikinimo kalboje sakė Tarybos pirmininkas A. Šeikus.

Pasak sveikinimo žodžius tarusio Panevėžio miesto mero V. Satkevičiaus, danties skausmas žmogui yra vienas didžiausių skausmų, todėl jis dėkojo gydytojams odontologams už skausmo numalšinimą: „Jūs tie žmonės, kurie teikiate palaimą, skausmo nebuvimą, visuose amžiaus tarpsniuose darote žmogaus gyvenimą patogesnį, estetiškesnį!“ ▶▶

Šv. Mišiose dalyvavęs gausus odontologų būrys ir Juozo Balčikonio gimnazijos ansamblio ir orkestro nariai

Odontologus sveikina sveikatos apsaugos ministrė R. Šalaševičiūtė

Rūmų garbės narė R. Navickienės linkėjimai

Šv. Apolonijos nominacijos ir Burnos priežiūros specialisto nominacijos laureatai

◀ Meras V. Satkevičius Rūmų tarybos narei Santai Miežinienei įteikė Panevėžio miesto savivaldybės padėką už reikšmingą profesinę, praktinę, pedagoginę ir aktyvią visuomeninę veiklą.

LR Seimo Sveikatos reikalų komiteto vardu nuoširdų sveikinimą odontologų bendruomenei ir renginio svečiams Tarptautinės odontologų dienos proga perdavė komiteto pirmininkė Dangutė Mikutienė: „Labai džiugu, kad šios gražios šventės metu yra pagerbiami labiausiai gydytojų odontologų bendruomenei nusipelnę gydytojai, kurių dėka odontologija išieka viena moderniausių medicinos šakų Lietuvoje. Norėčiau padėkoti visiems už Jūsų kruopštų ir atsakingą darbą pacientų labui, nepailstamą energiją ir siekį tobulėti. Linkiu Jums stiprybės, neblėstančios energijos ir entuziazmo bei vilties ir tikėjimo ateities darbuose.“

Tarptautinės odontologų dienos proga gausią odontologų bendruomenę atvyko pasveikinti ir padėkos raštų įteikti LR sveikatos apsaugos ministrė Riman-tė Šalaševičiūtė. „Kasmet yra švenčiama Tarptautinė odontologų diena. Ši diena yra išskirtinė ir suteikia galimybę pasidalinti profesine patirtimi, atradimais, laimėjimais. Noriu pasidžiaugti Sveikatos apsaugos ministerijos gražiu bendradarbiavimu su Odontologų rūmais ir kartu nuveiktais darbais: pakeistas būtiniosios medicinos pagalbos paslaugų mastas, įtraukiant ir klinikinėje praktikoje pasitaikančius odontologinius atvejus, kai reikalinga skubi gydytojo odontologo pagalba; įvestas papildomas įkainis už vaiko paruošimą mokyklai, tam apskaičiuotos ir išskirtos lėšos iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo; patvirtintos skatinamosios paslaugos už vaikų dantų profilaktinių patikrinimų darbo rezultatus; patvirtinta Gydytojo ortodonto medicinos norma. Tačiau laukia dar daug darbų“, – sakė ministrė.

Rūmų Garbės narė Ramunė Navickienė sveikindama susirinkusius svečius pabrėžė, kad odontologų bendruomenė jai asocijuojasi su gražiu dideliu laivu, kuris išvengdamas visų kliūčių skrodžia bangas lydymas gražaus paukščio aro į tas šviesumas, kurių tikisi pacientai. „Tik Jūs galite numalšinti skausmą, grąžinti žmogui gyvenimo džiaugsmą ir šypseną. Būkite pasveikinti gražios šventės proga“, – džiaugėsi Ramunė Navickienė.

Tarptautinės odontologų dienos proga bendruomenės narius ir šventės svečius sveikino iš Panevėžio kilęs Garbės teismo pirmininkas prof. habil. dr. Ričardas Kubilius. „Odontologai yra nacionalinis turtas, ir, reikia pripažinti, jis yra sukurtas visos odontologų bendruomenės. Odontologija yra imli mokslui ir inovacijoms, daug yra įdiegta lyginant su kitais medicinos sektoriais. Odontologija su savo technologijomis, naujausiomis gydymo metodikomis yra universitetų, privačių odontologų nuopelnas. Valstybės indėlis, deja, nėra žymus. Naujos modernios technologijos pakeitė odontologinės priežiūros kokybę, pačių pacientų požiūrį. Nors žmogiškųjų problemų visada atsiranda ir bus, jas kompetentingai sprendžia Odontologų rūmai. Tačiau ir patiems reikia daryti viską, kad problemų su pacientais būtų mažiau: bendrauti žmogiška kalba ir užmegzti nuoširdžius tarpusavio santykius. Tik sveiki žmonės gali atskleisti visas savo galimybes ir darbu kūrybiškai puošti tėvynę. Mieli kolegos, Jūs pasirinkote profesiją, reikalaujančią didžiulio pasiaukojimo ir pasišventimo. Kiekvienas mūsų pacientas yra tarsi atskiras pasaulis, todėl, atlikdami odontologo pareigą, būkite išmintingi, mylėkite juos ir gydykite taip, kad jie būtų laimingi. Tegu jus laimina šv. Apoloni-ją“, – odontologų bendruomenei šiltų žodžių negailėjo gydytojas burnos, veido ir žandikaulių chirurgas prof. habil. dr. R. Kubilius. ▶▶

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro Padėkos raštai apdovanoti:

- Burnos higienistė Rima Adomaitienė
- Gydytoja vaikų odontologė doc. dr. Vilma Brukienė
- Gyd. odontologė Eugenija Gražina Grinevičienė
- Burnos higienistė Danguolė Mieladžiienė
- Gydytojas odontologas ortopedas Rolandas Pletkus
- Burnos, veido ir žandikaulių chirurgas doc. dr. Dalius Sakavičius
- Dantų technikė Laimutė Šulinskienė.

Gražios šventės metu už ilgametę aktyvią profesinę veiklą, dideles pastangas, nuoširdų ir prasmingą darbą buvo pagerbti nusipelnę savo srities specialistai, kuriems įteikti Rūmų padėkos raštai:

- gydytojai odontologai Lina Gervatauskienei,
- gydytojui odontologui Ričardui Gričiui,
- gydytojai odontologei Giedrei Grigaitei,
- dantų technikai Gyteniui Kazimierui Jautakui,
- gydytojai odontologei Danutei Juškienei,
- gydytojai odontologei Nijolei Katilienei,
- gydytojo odontologo padėjėjai Veronikai Katinienei,
- gydytojai odontologei Angelijai Kubilienei,
- gydytojai odontologei Julijai Lesevičienei,
- gydytojai odontologei Genovaitai Norvaišienei,
- dantų technikai Vilijai Paulauskienei,
- jau nebepraktikuojančiai gydytojai odontologei Liucijai Petrauskaitei-Snarskienei,
- gydytojo odontologo padėjėjai Loretai Rutkienei,
- gydytojai odontologei, gydytojai ortodontei Gintarei Švambarienei,
- gydytojai odontologei Daivai Usevičienei,
- gydytojo odontologo padėjėjai Danutei Bukhtinai,
- gydytojai odontologei Renei Onai Ivanovienei,
- burnos higienistei Jurgitai Burbienei.

Garbūs svečiai: 1 eilėje Panevėžio meras V. Satkevičius, LR sveikatos apsaugos ministerijos vyriausioji respublikos specialistė odontologijai prof. dr. A. Pūrienė, 2 eilėje iš kairės Rūmų Garbės teismo pirmininkas prof. habil. dr. R. Kubilius, Rūmų garbės narė R. Navickienė, LR sveikatos apsaugos ministrė R. Šalaševičiūtė ir viceministrė J. Zinkevičiūtė, Rūmų tarybos pirmininkas A. Šeikus

Tylos minute pagerbti Anapilin išėję kolegos

Programat® EP 5010 ir EP 3010

SPECIALISTAMS, VERTINANTIEMS KOKYBĘ!

IPS d.SIGN® ir IPS InLine®

Vyksta porceliano
keitimo akcija
bei taikomos nuolaidos!

Variolink® II

Patikima dvigubo ęsdinimo sistema
bemetalės keramikos, įklotų,
užklotų cementavimui

IPS Empress® Direct

Naujausias presuotos keramikos tvirtumo
kompozitas tiesioginėms dantų restauracijoms

UAB „KRĖVA“ kviečia gydytojus odontologus bei dantų technikus dalyvauti kursuose, rengiamuose
IVOCLAR VIVADENT mokomajame centre Vokietijoje.

Gydytojams – odontologams. Tema – „*Estetinių restauracijų pagrindiniai aspektai.
Bemetalės keramikos preparavimo bei cementavimo ypatumai*“.
Artimiausi kursai vyks 2015 m. spalio 4 – spalio 10 dienomis.

Dantų technikams. Tema – „*IPS e-max ant cirkonio, presuotos keramikos*“.
Artimiausi kursai vyks 2015 m. spalio 4 – spalio 10 dienomis.

Išduodami galiojantys 40 val. sertifikatai, patvirtinti LR odontologų rūmuose. Informacija bei registracija telefonu (8~699) 52222.

KRĖVA

oficialus "Ivoclar Vivadent" atstovas Lietuvoje

Tel. (8~37) 750057, mob. (8~699) 52222

El.paštas: info@dental.lt

www.kreva.lt

ivoclar
vivadent®

passion vision innovation

Reklama. Užs. Nr. 38.001

◀ Tarptautinės odontologų dienos proga sveikinimus odontologams skyrė Panevėžio Respublikinės ligoninės laikinai einanti direktorės pareigas Violeta Smilgienė, Panevėžio TLK direktorius Jonas Narbutas, Gydytojų sąjungos Panevėžio filialo pirmininkė Birutė Paškevičienė, Panevėžio kolegijos Biomedicinos mokslų katedros vedėja Ingrida Kupčiūnaitė, Kauno kolegijos Medicinos fakulteto Burnos sveikatos katedros vedėja Daiva Mačiulienė.

Renginio metu padėkos raštais už 2014 m. geriausią klinikinę publikaciją žurnale „Odontologų rūmų žinios“ – „Atrofuotų bedančių žandikaulių protezų ribos“ – apdovanoti Justina Navickaitė ir prof. dr. Alvydas Gleiznys. Publikacija buvo paskelbta 2014 m. antrame žurnalo „Odontologų rūmų žinios“ numeryje. Prof. dr. Alvydas Gleiznys atsiimdamas padėką visiems palinkėjo, kad būtų kuo mažiau atrofuotų bedančių žandikaulių.

Sveikatos apsaugos ministrę, viceministrę, kolegas ir šventės svečius sveikino 2013 metų Šv. Apolonijos nominacijos laureatas gydytojas odontologas, gydytojas burnos chirurgas Romas Abunevičius. Jis juokavo besidžiaugiantis, kad Šv. Apolonijos nominacijos statulėlė yra nepereinamoji. „Šv. Apolonijos nominacija – tai įvertinimas savų, odontologų bendruomenės. Aš tikiuosi, kad šių metų Šv. Apolonijos nominacijos laureatas pajus tokius pačius šiltus jausmus, kurie buvo mane užplūdę 2014 metais atsiimant apdovanojimą“, – baigdamas sveikinimą sakė R. Abunevičius.

Aukščiausias gydytojo odontologo profesinės veiklos įvertinimas – Šv. Apolonijos apdovanojimas – Tarptautinę odontologų dieną Panevėžyje buvo įteiktas gydytojui odontologui ortopedui doc. dr. Juozui Jonaičiui. Doc. dr. Juozas Jonaitis daugiau nei 30 metų atsidavęs gydytojo odontologo ortopedo praktikai. Dirbdamas atsakingą, kruopštų ir įtemptą darbą, Juozas Jonaitis taip pat aktyviai dalyvauja mokslinėje klinikinėje veikloje. Docentas yra pamatinio dantų protezavimo vadovėlio autorius. Svarbu pažymėti, kad doc. dr. Juozas Jonaitis yra vienas odontologinės implantologijos pradininkų Lietuvoje. Jis aktyviai dalyvauja ir visuomeninėje veikloje, prisidėjo prie Lietuvos stomatologų sąjungos atkūrimo. Nepaprastai gerbiamas kolegų, mylimas pacientų Juozas Jonaitis yra ir didžiausio savo pomėgio – lauko teniso – propaguotojas. Jis 14 metų reguliariai žaidžia lauko tenisą ir organizuoja šio sporto turnyrus odontologų bendruomenei.

Vasario 7-ąją Panevėžyje buvo pagerbti ir pasveikinti labiausiai nusipelnę burnos priežiūros specialistai. Dantų techniko nominacijos laureato statulėlė buvo įteikta jau nebepraktikuojančiam dantų technikui Algirdui Survilai, kuris šiai specialybei dovanuoja 35-erius metus. Nors dabar aktyvia profesine praktika Algirdas Survila nebeužsiima, prisideda prie stojančiųjų į Dantų technologijos studijų programą manualinių gebėjimų kvalifikavimo komisijos darbą, dalyvauja kituose profesiniuose renginiuose. Šie ir daugelis kitų reikšmingų darbų lėmė kolegų pasitikėjimą ir pagarbą Algirdui Survilai.

Burnos higienisto nominacijos laureato statulėlė buvo skirta burnos higienistei Valei Žemaitei. Ji odontologijos srityje nuoširdžiai dirba beveik dvi dešimtys metų. Šią sritį pirmiausia pažinusi kaip gydytojo odontologo padėjėja, jau 15 metų skiria burnos higienisto veiklai. Ji aktyviai dalyvauja Odontologų rūmų bendruomenės veikloje ir visuomenės švietime burnos sveikatos temomis.

Gydytojo odontologo padėjėjo nominacija skir-

Rūmų tarybos narei Santai Miežinienei įteikta Panevėžio miesto savivaldybės padėka už reikšmingą profesinę, praktinę, pedagoginę ir visuomeninę veiklą

Kolegas ir šventės svečius sveikina iš Panevėžio kilęs Rūmų Garbės teismo pirmininkas prof. habil. dr. Ričardas Kubilius

Odontologus šventės proga sveikina Panevėžio TLK direktorius Jonas Narbutas

Sveikinimus perduoda Panevėžio kolegijos Biomedicinos mokslų katedros vedėja Ingrida Kupčiūnaitė

2014 m. geriausios klinikinės publikacijos žurnale „Odontologų rūmų žinios“ autoriai – Justina Navickaitė ir prof. dr. Alvydas Gleiznys

Šv. Apolonijos nominacijos laureatą doc. dr. J. Jonaitį sveikina Rūmų tarybos pirmininkas A. Šeikus, dovanodamas senovinę lauko teniso raketę, linki nepamiršti ir senų laikų

ta gydytojo odontologo padėjėjai Virginijai Gailienei, kuri odontologijos srityje dirba 15 m. Tiek pat dirba ir administracinį darbą – vadovauja Žalgirio klinikos viduriniajam personalui. Ji inicijuoja klinikos burnos priežiūros specialistų ir slaugytojų kvalifikacijos kėlimą, dirbo, kad klinika atitiktų kokybės vadybos sistemos ISO 9001 standartą.

Dar kartą visą odontologų bendruomenę sveikiname su profesine švente ir dėkojame Rūmų Panevėžio teritoriniam skyriui už puikias, neišdildomas akimirkas ir gražią šventę. ●

Rūmų viešųjų ryšių specialistė
Justina Steponavičiūtė

TEISINĖ INFORMACIJA

Teisinė apžvalga

Dėl balo vertės

2015 m. vasario 10 d. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministras įsakymu Nr. V-188 „Dėl balo vertės patvirtinimo“ nustatė, kad asmens sveikatos priežiūros paslaugų (įskaitant medicininės reabilitacijos ir sanatorinio gydymo bei sveikatos programose numatytas paslaugas), dantų protezavimo paslaugų, kurių išlaidos apmokamos Privalomojo sveikatos draudimo fondo (toliau – PSDF) biudžeto lėšomis, I balo vertė lygi 0,99 euro, išskyrus stacionarines asmens sveikatos priežiūros paslaugas, kurių išlaidos apmokamos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2006 m. gruodžio 22 d. įsakymo Nr. V-1113 „Dėl Asmens sveikatos priežiūros paslaugų išlaidų apmokėjimo tvarkos aprašo tvirtinimo“, slaugos paslaugas namuose, kurių išlaidos apmokamos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2007 m. gruodžio 14 d. įsakymo Nr. V-1026 „Dėl Slaugos paslaugų ambulatorinėse asmens sveikatos priežiūros įstaigose ir namuose teikimo reikalavimų patvirtinimo“, pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros paslaugas, kurių išlaidos apmokamos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. gruodžio 5 d. įsakymo Nr. V-943 „Dėl Pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros paslaugų organizavimo ir apmokėjimo tvarkos aprašo bei Pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros paslaugų ir bazinių kainų sąrašo tvirtinimo“, bei brangiuosius tyrimus ir procedūras, kurių išlaidos apmokamos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. balandžio 27 d. įsakymo Nr. V-304 „Dėl Brangiųjų tyrimų ir procedūrų, kurių išlaidos apmokamos Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšomis, ir jų bazinių kainų sąrašo bei Brangiųjų tyrimų ir procedūrų išlaidų apmokėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ nustatyta tvarka.

Atkreipiame dėmesį, kad įsakymas taikomas atsiskaitant už asmens sveikatos priežiūros paslaugas, suteiktas nuo 2015 m. sausio 1 d.

Dėl higienos normos

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministras 2015 m. sausio 8 d. įsakymu Nr. V-20 pakeitė Lietuvos higienos normą HN 31:2008 „Radiacinės saugos reikalavimai medicininėje rentgenodiagnostikoje“ (toliau – Higienos norma), patvirtintą Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2008 m. vasario 14 d. įsakymu Nr. V-95 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 31:2008 „Radiacinės saugos reikalavimai medicininėje rentgenodiagnostikoje“ patvirtinimo“.

Higienos normos pakeitimai yra aktualūs odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigų veiklai.

Higienos norma reglamentuoja, kad rentgenodiagnostikos aparatai, automatinių ryškinimo įrenginių, skaitmeninių vaizdo apdorojimo įrenginių techninę priežiūrą licencijos turėtojas turi vykdyti pagal gamintojų rekomendacijas, jose nustatytu dažnumu, jeigu toks yra nustatytas, tačiau ne rečiau kaip 1 kartą per metus.

Atkreipiame dėmesį, jog pakeitimai nustato pareigą licencijos turėtojui parengti medicininių procedūrų registravimo ir apskaitos tvarkos aprašą ir jame nustatyta tvarka registruoti rentgenodiagnostikos procedūros atlikimo datą, paciento vardą ir pavardę, tyrimų lokalizaciją ir skaičių bei rentgenodiagnostikos procedūros atlikėjo vardą, pavardę.

Pažymime, kad įsakymas įsigalioja 2015 m. gegužės 1 d.

Su teisės aktais galite susipažinti interneto svetainėje www.odontologurumai.lt

Rūmų teisininkė Jūratė Goštautienė

AKTUALI INFORMACIJA

Tai svarbu!

2015 m. kovo 3 d. Lietuvos Respublikos odontologų rūmai iš Radiacinės saugos centro gavo kreipimąsi, kuriame nurodoma, kad siekiant apskaičiuoti ir įvertinti pacientų gaunamą apšvitą dantų rentgenodiagnostinių procedūrų metu, Radiacinės saugos centrui būtina žinoti atliekamų tokių procedūrų skaičių. Rūmai primena, kad privačios odontologijos įstaigos Higienos instituto Sveikatos informacijos centrui privalo pateikti „Privačios odontologijos įstaigos metų veiklos ataskaitą Nr. 25-PR (Sveikata)“, patvirtintą 2006 m. lapkričio 13 d. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymu Nr. V-938 „Dėl sveikatos statistinių ataskaitų patvirtinimo“. Pažymime, kad ši ataskaita turi būti pateikta kiekvienais metais iki vasario 28 d. Ataskaitos formą Jūs galite rasti interneto svetainėje <http://sic.hi.lt>.

„ Siekiant apskaičiuoti ir įvertinti pacientų gaunamą apšvitą dantų rentgenodiagnostinių procedūrų metu, Radiacinės saugos centrui būtina žinoti atliekamų tokių procedūrų skaičių.

opro®

Extraordinary opportunity to work for two weeks in the UK

OPRO, who are the largest suppliers of mouthguards in the world, need English speaking dentists to take impressions at schools in the UK in September 2015.

We will supply you with a car, accommodation, UK dental registration and work that will involve touring around the UK seeing some of the great sights. What's more we will pay you **£800 per week**.

To apply now email dentaladmin@opro.com or telephone **01442 430690 ext 1052**.

Reklama. Užs. Nr. 38.004

SUSITIKIMAI

„Jeigu pradėdi galvoti, kad viską žinai, pats laikas važiuoti mokytis“

Tarptautinės odontologų dienos proga kalbame su bendruomenės šviesuliu, įkvepiančiu aplinkinius didesniems darbams, Šv. Apolonijos nominacijos laureatu **doc. dr. Juozu Jonaičiu**.

Kada apsisprendėte savo gyvenimą sieti su odontologija?

Dėl įvairių sutapimų jau aštuntoje Lukšių V. Grybo vidurinės mokyklos klasėje žinojau, kokią profesiją noriu pasirinkti. Atsitiktinis apsilankymas dantų techniko laboratorijoje mane tiesiog užburė, man ten taip viskas patiko, kad toliau visos mintys sukosi tik apie dantų protezavimą. Pasirenkant gydytojo odontologo kelią reikšmingos įtakos turėjo ir vyriausios sesers Dalės patarimai. Ji su pagyrimu jau buvo baigusi Kauno medicinos institutą ir dirbo vaikų chirurge Kauno klinikoje. Na, o toliau – nuostabių tėvų, seserų ir brolio pagalba man sudarė visas galimybes realizuoti jaunystės svajonę ir 1980 m. baigiau Kauno medicinos instituto Stomatologijos fakultetą.

Lietuvoje vienas pirmųjų pradėjote implantuoti. Papasakokite apie implantologijos pradžią.

Čia būtų galima kalbėti valandų valandas... Implantologijos atsiradimas ir raida Lietuvoje tikrai verti atskiro leidinio. Tuo metu, apie 1980 m., Sovietų Sąjungoje dantų implantavimo metodika buvo oficialiai draudžiamas gydymo būdas, todėl vien tik idėja buvo didžiulis iššūkis to meto stomatologijai. Tuo labiau, kad viskas prasidėjo ne Maskvoje, kaip būdavo įprasta, o būtent Kaune. Didžiulį indėlį implantacijos pritaikymui klinikinėje praktikoje turėjo a. a. O. Surovo iniciatyva. Mes kartu su kolega dr. A. Černikiu, ryžtingai padedant prof. S. Čepuliui, viską pradėjome nuo nulio. Pirmiausia studijavome literatūrą, paskui patys gaminomės viską: endoosaulinius, poantkaulinius, keramikinius implantus, įrankius jiems įvesti. Darėme eksperimentus su gyvūnais, kūrėme protezavimo metodiką ir taip toliau. Šioje veikloje labai daug padėjo JAV gyvenęs ir dirbęs kolega dr. V. Vaitkus, prof. J. Žekonis, tuometis Kauno klinikų vyr. gydytojas P. Jašinskas, Kauno stomatologijos poliklinikos vyr. gydytoja doc. A. Tumpienė ir daugybė kitų geros valios žmonių.

1981 m. prof. S. Čepulis ir dr. A. Černikis atliko pirmąją endoosaulinę dantų implantaciją. Tai buvo didelio kelio pradžia, tai buvo laikotarpis, kai galvojome, ieškojome ir dirbome negalėdami savęs, neskaiciuodami laiko, daug ką paaukodami, kad būtų pasiektas užsibrėžtas tikslas, tai yra, kad implantacija taptų klinikinės odontologijos praktikos dalimi. Atkaklus, kryptingas ir sąžiningas darbas davė gerų rezultatų. Mūsų pastangomis 1985 m. pavasarį implantacijos metodika buvo legalizuota visoje Sovietų Sąjungoje. Atlaikius savų ir Maskvos komisijų patikrinimus, Kaunas tapo sąjunginiu gydytojų stomatologų, besidominčių implantologija, tobulinimosi centru, kuriame visą jo beveik penkerių metų gyvavimo laikotarpį ir man teko dirbti dėstytoju. Reikia paminėti ir tai, kad Maskvos centriniame stomatologijos institute tik 1986 m. buvo pradėta taikyti

implantacijos metodika. Tada mes jau gaminome ir klinikinėje praktikoje taikėme poantkaulinius implantus, bandėme ir tobulinome įvairias naujas metodikas.

Po kūrybinių ir mokslinių ieškojimų kolega A. Černikis ir aš pirmieji Lietuvoje apgynėme odontologinės implantologijos srities mokslines disertacijas Maskvos centriniame stomatologijos institute. Tai buvo sunkus, bet nepaprastai įdomus ir reikšmingas asmenybės ugdymo ir visapusiško tobulėjimo laikotarpis. Praktiškai viskas, kas siejama su to laikotarpio implantologija, buvo mūsų pačių sukurta ir pagaminta. Dabar, atrodytų, sunku tuo ir patikėti... Na, o implantologijos reikšmė ir pritaikymo galimybės šių dienų odontologijoje visiems yra gerai žinoma.

35-erius metus dirbate gydytoju odontologu ortopedu. Kokios gydytojo savybės svarbios šiam darbui? Kas Jums teikia didžiausią džiaugsmą?

Gydytoju odontologu ortopedu profesinė kvalifikacija buvo mano gyvenimo svajonė ir tikslas. Jeigu būtų galimybė dar kartą rinktis, neabejodamas eičiau tuo pačiu keliu. Šiame darbe man patinka viskas, todėl nereikia žiūrėti į laikrodį, kada baigsis darbas, o pats procesas teikia didžiulį malonumą. Ortopedo darbas įpareigoja ir reikalauja žinoti viską arba bent kiek galima daugiau kiekvienu konkrečiu atveju, nes žmogus dažniausiai ateina ir konsultuojasi būtent su ortopedu ir galutinė atsakomybė už suteiktas paslaugas tenka jam. Taigi, gydymo planas ir visi darbai, kurie bus padaryti iki dantų protezavimo, tiesiogiai lems galutinį rezultatą ir už tai bus atsakingas ortopedas. Puikus ortopedas turi labai giliai ir aiškiai matyti, kas yra dabar; kas nusimato už 5 metų, kas gali būti už 10 ar dar daugiau metų. Tik su tokiu situacijos įvertinimu galima tikėtis profesinės sėkmės.

Dar vienas labai svarbus momentas yra tai, kad dantų protezavimas nėra pageidavimų koncertas ar madų šou. Pacientus visada reikia kantriai iškaustyti, aptarti visus galimus variantus, daugybę kartų kalbėtis, kol bus aišku ne tik pačiam, bet svarbiausia – pacientui, kodėl būtent taip, o ne kitaip reikia šiuo atveju daryti. Paciento nuomonė ir pageidavimai yra labai svarbūs, bet jie negali prieštarauti akademiniam dantų protezavimo protokolui ir eiliškumui. 1905 m. kolega I. Aizenštatas yra pasakęs: „Mūsų menas turi būti toks, kad nebūtų matyti, jog tai yra dirbtina.“ Šie žodžiai yra mano profesinis kredo. Kada pavyksta taip padaryti ir matai spindinčias iš laimės paciento akis, tai suteikia didžiausią džiaugsmą širdyje, skatina tobulėti.

Kokie žmonės Jus įkvėpia dirbti, tobulėti, dalintis žiniomis?

Požiūrį į darbą ir atsakomybę suformavo tėvai: jų begalinis darbštumas visada buvo ir išliks pats geriausias pavyzdys. Man visada maloniau dirbti kolektyve negu vienam. Kolegų buvimas kartu veikia kaip katalizatorius, nes pamatai, kad dar daug ko nežinai, kad vieną ar kitą procedūrą galima padaryti ir kitaip. O kai dirbi vienas, pradėdi virti savo sultyse, gali greitai pamanyti, kad esi pats protingiausias ir tobuliausias pasaulyje. Tai pavojinga. Jeigu pradėdi galvoti, kad jau viską žinai, tai yra ženklas, kad pats laikas važiuoti kur nors mokytis, ir tada vėl viskas stoja į vietas.

Savo ruožtu ir pats nuo 1985 m. dirbu pedagoginį darbą Lietuvos sveikatos mokslų universitete, sukauptą patirtį perduodu studentams ir kolegoms. Dantų protezavimo meno pas mane jau mokėsi apie 600 kolegų iš Lietuvos ir užsienio.

Ar turėjote mokytojų, sektinų pavyzdžių, kurie suteikė jėgų siekti geriausių rezultatų?

Be jokios abejonės. Esu nepaprastai dėkingas visiems savo mokytojams tuometiniame Kauno medicinos institute. Ypač šviesios atminties prof. S. Čepuliui. Visų pirma jie suformavo profesinius pagrindus, suteikė bazinių žinių, todėl pagarba ir meilė savo Alma Mater visada išliks mano širdyje. Na, o paskui teko jau pačiam rankiotis po kruopelytę profesinius perlus ir tiestis kelią. Profesinės ir gyvenimiškos patirties sėmiausi iš doc. A. Tumpienės, med. dr. E. Sirvydienės, med. dr. O. Surovo, prof. A. Gutowskio (Vokietija), dr. D. Reuscho (Vokietija), med. dr. D. Sevastjanovo (Rusija) ir daugelio kitų. Vis dėlto didžiausią įspūdį paliko prof. P. Magne (Šveicarija ir JAV) asmenybė ir paskaitos – tai tikras dantų protezavimo virtuozas.

Savo darbą visada stengiuosi atlikti kuo geriau – naudoju pačias geriausias medžiagas ir taikau naujausias technologijas. Tačiau buvimas priekinėse gretose kainuoja: kartais tai atneša pripažinimą ir tam tikrą šlovę, o kartais tenka labai skaudžiai sumokėti. Užtenka prisiminti vien 1995–1997 m. avantiūrą su vokiška karkasų apdailos medžiaga „Artglass“... Tačiau nesėkmės negali sugniuždyti, o atvirkščiai – jos tik užgrūdina, jas reikia garbingai ištaisyti ir eiti pirmyn.

Jūsų darbą puikiai vertina pacientai. Kas lemia gerus santykius su jais? Gal turite bendravimo patarimų kolegoms?

Man sudėtinga komentuoti, bet, matyt, Jūs tai žinote. Iš tikrųjų bendravimas labai subtilus profesinis dalykas. Visų pirma aš nepaprastai mėgstu savo profesiją ir darbą, o kada dirbi su meile, tai pacientai iš karto jaučia ir mato. Nepriklausomai nuo turimos patirties, visada kritiškai įvertinu savo gebėjimus ir kompetenciją, jeigu matau ir žinau, kad kažkas iš kolegų gali darbą padaryti geriau, tai pasakau pacientui ir patariu kreiptis būtent į tą specialistą. Džiaugiuosi, kad iki šiol turiu daugybę pacientų ne tik iš Lietuvos, bet ir iš užsienio. Nereikia reklamos, nes darbai patys kalba.

Savo profesinėje veikloje laikauisi tam tikrų nuostatų. Pirmiausia su pacientu kalbamės ir aiškinamės jo problemas, aptariame gydymo planą, kol viskas tampa aišku ir suprantama ne tik man, bet ir pacientui, ir tik tada kimbam į darbą. Konsultuojant konfliktinius atvejus pacientai labai dažnai nurodo, kad gydytojas ne viską iki galo ir suprantamai paaiškino, nepateikė alternatyvių gydymo galimybių. Antra, gydaus ne ligą, bet ligonį. Komentarai, manau, nereikalingi. Trečia, visada garbingai pripažįstu savo klaidas ir jas pašalinu, nesiviliu į nereikalingus ginčus su pacientais dėl nereikšmingų dalykų. Ketvirta, gobšumas žudo! Reikia prisiminti visada – geriau uždirbti mažiau, bet labai svarbu, kad pacientas išėitų patenkintas, nes geras žodis visada sugrįžta su pozityvia energija. Nepritariu išankstiniam apmokėjimui, nors kai ką tai stebina, bet iš mano patirties tai yra labai gerai veikiantis dalykas. Nesvetimas man

Šv. Apolonijos nominacijos laureatas doc. dr. J. Jonaitis

ir humoro jausmas, kuris tam tikro streso apimtam pacientui – tikrai geras vaistas. Pavyzdžiui, kai pacientai paklausia, kodėl kabinete tiek daug sportinių trofėjų – taurių, atsakau, kad mokesčius moku iš odontologijos, o gyvenu – iš teniso. Per savo 35-ųjų metų profesinę praktiką nesu gavęs nė vieno raštiško pacientų nusi-skundimo, todėl manau, kad mano bendravimo su pacientais principai veikia gerai ir padeda sėkmingai dirbti.

Aktyviai dalyvaujate mokslinėje, specialybinės draugijos veikloje. Ką Jums teikia šios veiklos?

Mano pagrindinė mokslinė veikla buvo susijusi su implantacijos metodikos įdiegimu klinikinėje praktikoje ir jos raida Lietuvoje. Dabar tam tiesiog pritrūksta laiko, bet šios srities naujomis mintimis ir idėjomis mielai pasidalinu su jaunaisiais mokslininkais. Jie turi priimti naujus iššūkius ir savo darbais bei idėjomis garsinti Lietuvą. Labai džiaugiuosi, kad mūsų bendruomenėje yra tokios tvirtos ir aktyvios specialybinės draugijos. Jos atspindi mūsų bendruomenės brandą ir profesionalumą. Tik labai gaila, kad dar nemažai kolegų labai pasyviai joje dalyvauja. Tikrai daug savo bendramokslių nesu matęs nė viename didesniame mūsų bendruomenės renginyje arba šventėje, tai liūdina...

Visapusiškam asmenybės formavimuisi yra būtina įvairialypė veikla, nes vien darbu sotus nebūsi. Taip susiklostė mano visuomeninė ir profesinė veikla, kad teko būti prie Gydytojų odontologų draugijos ištakų, kartu išgyventi džiugius ir net labai sudėtingus jos raidos periodus. Visus gyvenimo išbandymus atlaikęs šios draugijos branduolys yra kolegos, kuriuos nepaprastai gerbiu ir vertinu. Su jais miela pabendrauti neformalioje aplinkoje, slidinėti kalnuose ar išvykti į turistinį žygi. Už nuopelnus šios draugijos veiklai 2014 m. man suteiktas Garbės nario vardas. Naudodamasis proga mielai kviečiu ir jaunesnius kolegas įsilieti į šios draugijos veiklą.

Pakalbėkime apie mėgstamus užsiėmimus. 14 metų aktyviai žaidžiate lauko tenisą, subūrėte apie 100 kolegų, pamėgusių teniso kortus. Kaip susidomėjote šiuo sportu? Kaip užkrėtėte šia aista kitus?

Sportas mano gyvenime visada užėmė svarbią vietą. Studijų laikais mėgau lengvąją atletiką, atstovavau instituto lengvosios atletikos rinktinei. Na, o po studijų atsidaviau odontologijos praktikai, implan-

tologijai ir mokslui. Tiesą sakant, pirmą kartą man pasiūlė žaisti lauko tenisą 1983 m. Lietuvos teniso legenda, pasaulio ir Europos senjorų dvejetų čempionas, kolega S. Labanauskas – su juo dirbome Kauno stomatologijos poliklinikoje viename kabinete ir vienoje kėdėje, skyrėsi tik pamainos. Tačiau tada mano galva buvo visiškai užpildyta implantacijos ir odontologijos reikalų... Ir tik 2000 m., po septyniolikos metų, vėl susidomėjau šiuo nuostabi sportu. Dabar nepaprastai džiaugiuosi, kad taip įvyko – kaip sakoma, geriau vėliau negu niekada!

2002 m. kartu su kolegomis A. Černikiu, Ž. Jonaičiu ir A. Vadapolu gražų gegužės savaitgalį Nidoje turinimai praleidome laiką ir pasivaržėme tarpusavyje. Renginyje pavyko, visiems labai patiko. Na, po to ir prasidėjo... Buvo antras, trečias kartas, garsas apie varžybas labai greitai pasklido po visą bendruomenę ir šiemet gegužės mėnesį į Nidą rinksimės jau 13-ąjį kartą. Dabar tai jau Lietuvos odontologų čempionatas, jame dalyvauja apie 30 moterų ir 40–50 vyrų, o apskritai tenisą Lietuvoje žaidžia apie 100 odontologų. Tai nuostabi šventė ne tik žaidėjams, bet ir jų šeimų nariams, artimiesiems ir sirgaliams. Nepaprastai džiugu, kad dalyvauja ne tik vyrai, bet ir kolegės moterys. Jau susiformavo šio renginio tradicijos, turime solidžių rėmėjų. Čempionato devizas skamba taip: „Kolega, padėk antgalį, paimk raketę ir atvažiuok į Nidą – nesigailėsi!“

Noriu asmeniškai padėkoti Odontologų rūmų tarybos pirmininkui A. Šeikiui už visapusišką palaikymą organizuojant šį renginį. Tarpusavio turnyrus taip pat organizuojame Ignalinoje, Šiauliuose, Klaipėdoje. Šių metų kovo 21 d. Klaipėdoje įvyks dvejetų turnyras. Jo metu numatome įkurti Lietuvos odontologų teniso klubą. Tenisas – puikus sportas, ypač jis naudingas mums, odontologams, nes dauguma turime vienokių ar kitokių rankų, pečių juostos, kaklo ar stuburo raumenų ir sąnarių problemų. Žaidžiant tenisą visos šios sritys puikiai išsimuma, po įtemptos darbo dienos atsipalaiduoti emociškai, pabendraujti su kolegomis. Mėgėjiškame tenise, kaip ir bitininkystėje, turi būti gera nuotaika ir pozityvi energija, nes priešingu atveju – visapusiškai pralaimėsi arba tave sugels bitės. Visur, kur tik galiu, propaguoju šį sportą ir labai džiaugiuosi, kad vis

daugiau kolegų mane išgirsta ir realiai patiria naudą. Ir dabar kviečiu visus, ką sudomino šis pasakojimas, prisijungti prie mūsų, nes tenisas yra jėga! Šiuo metu keletas mūsų dalyvauja Lietuvos teniso sąjungos senjorų lygoje ir netgi ITF senjorų turnyruose.

Ar turite daugiau pomėgių?

O, taip! Odontologo darbas labai įtemptas, sunkus ir kupinas streso, todėl norint susigražinti jėgas ir normalizuoti emocinę būseną reikia ir tinkamo atsipalaidavimo, pilnaverčio poilsio. Puikiai padeda tenisas, tačiau turiu ir kitų pomėgių. Visų pirma tai slidinėjimas kalnuose: nuostabūs vaizdai ir aštrūs pojūčiai momentaliai pašalina visą įtampą. Puikiai atplaiduoja žvejybinės kelionės į Norvegiją. Jūra ir kalnai visapusiškai patikrina, kas yra kas. Turiu dar vieną, labai seną pomėgį – tai medžioklė, tačiau jai šiuo metu tiesiog pritrūksta laiko, nes dar yra šeima, teatrai, koncertai, knygos ir begalė kitų mielų dalykų.

Ką Jums reiškia Šv. Apolonijos apdovanojimas?

Pasakysiu atvirai – man tai buvo labai netikėta ir nepaprastai maloni staigmena! Esu nuoširdžiai dėkingas visiems, kas siūlė ir palaikė mano kandidatūrą. Šį apdovanojimą nepaprastai gerbiu ir vertinu. Man tai yra profesinės veiklos Olimpas plačiąja prasme. Pažadu, kad ir eidamas žemyn nuo jo visą save atiduosiu odontologijai ir mūsų bendruomenei. „Geri darbai rytoj bus užmiršti, vis dėlto daryk gerus darbus“ – šie Motinos Teresės žodžiai yra mano gyvenimo kredo.

Kas Jums kelia nerimą šių dienų odontologijoje? Jūsų palinkėjimas odontologų bendruomenei ir pacientams.

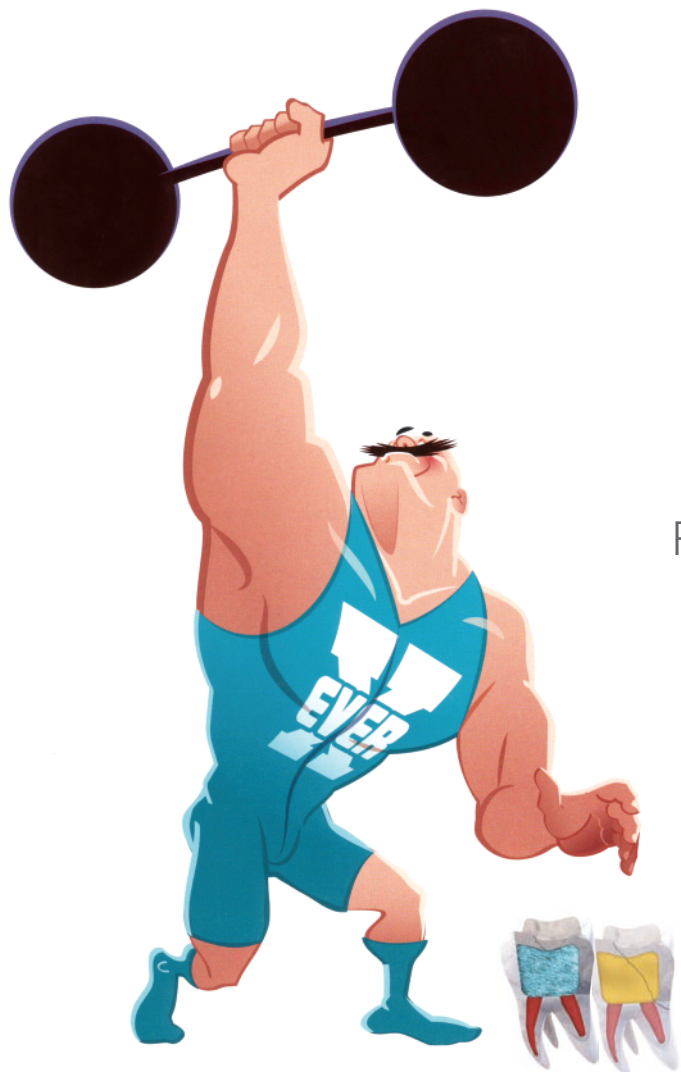
Pirmiausia labai džiaugiuosi, kad mūsų bendruomenė yra tokia brandi ir vieninga. Odontologų rūmų sukūrimas, įsteigimas ir sėkmingas jų funkcionavimas jau daugiau kaip dešimt metų rodo, kad esame tikrai puikus kolektyvas, sugebantis savarankiškai spręsti savo reikalus. Per nepaprastai trumpą laiką sugebėjome iš esmės pakeisti burnos priežiūros paslaugų kokybę ir šiuo metu galime savo pacientams suteikti aukščiausius pasaulio standartus atitinkančias paslaugas. Tačiau tokio lygio pagalba dėl daugybės priežasčių dar nėra taip plačiai prieinama mūsų pacientams, kaip norėtume. Tai dalinai sąlygoja ir mūsų valstybės ekonominė padėtis, sveikatos draudimo problemos. Savo ruožtu mes turime visapusiškai gerinti burnos priežiūros profilaktiką, vaikų dantų ligų prevenciją ir gydymą, teikiamų paslaugų kokybę apskritai. Man kelia nerimą tai, kad mūsų tiesioginiam darbui vis labiau nepaprastai trukdo daugybė formalų biurokratinių reikalavimų, kurie priverčia gydytoją pirmiausiai rūpintis, kaip visokiu popierizmu apsaugoti nuo galimų grėsmių, o tik po to galvoti, kaip per likusį laiką kokybiškiau suteikti odontologines paslaugas.

Jaudina ir tai, kad pastebiu tokių reiškinių, kurie aki-vaizdžiai rodo, kad kai kam odontologija tampa verslu, o ne gydymo menu. Dantų implantacija taip pat visų pirma turi būti vienas gydymo metodų, bet ji neturi tapti besąlygišku tikslu ir lengvo pasipelnymo šaltiniu. Jauniems kolegomis nuoširdžiai patariu kantriai ir nuosekliai kaupti žinias ir lavinti profesinius gebėjimus, bet nesiminti darbų, kurie yra per sudėtingi turint kuklią profesinę patirtį.

Savo gyvenimą mes paskyrėme kitiems pagelbėti, bet nepamirškime pasirūpinti ir savimi, savo sveikata, nes svarbūs ir reikalingi kitiems esame tol, kol esame sveiki ir darbingi. Džiaugiuosi, kad burnos priežiūros paslaugų srityje mūsų pacientai turi didžiulį pasirinkimą, ir linkiu, kad jie pasirinktų teisingai, o mes jų pasitikėjimą pateisintume.

Dėkoju už pokalbį ●

Rūmų viešųjų ryšių specialistė **Jūratė Virkutienė**

everX Posterior™ iš GC

Pluoštais sutvirtintas kompozitas
dentino atstatymui

GC everX Posterior yra stiklo pluoštais sustiprintas kompozitas, skirtas dentino atstatymui didelėse krūminių dantų ertmėse. Išoriniai tokios restauracijos paviršiai, tai yra emalis, turi būti atstatomi įprastais kompozitais, tokiais, kaip G-aenial Posterior. Trumpos stiklo pluošto skaidulos, esančios GC everX Posterior sudėtyje, suformuoja vidinį tinklą-armatūrą, t.y. didelės restauracijos pamatinį sluoksnį. Tos pačios skaidulos neleidžia restauracijoje atsirasti ir didėti įtrūkimams, kurie yra dažniausia kompozitinių restauracijų lūžimų priežastis. Dėl unikalių fizinių savybių GC everX Posterior atveria naujas galimybes didelių danties vainiko defektų restauravimui tiesioginiu būdu, nenaudojant brangių laboratorinių technologijų.

- Trumpos skaidulos neleidžia atsirasti ir gilėti įtrūkimams restauracijoje.
- Atsparumas lūžiams prilygsta natūraliam dentinui, tai yra beveik du kartus viršija analogišką bet kurio kompozito atsparumą.
- Nuo 4 iki 5 mm storio sluoksniai gali būti sukietinami vienmomentiškai.
- Gera jungtis tiek su danties audiniais, tiek ir su kompozitais; suderinamas su visomis adhezinėmis sistemomis ir kompozitais.

Indikacijos: didelių krūminių restauracijų sustiprinimui, įskaitant:

- Ertmių su 3 atstatomais paviršiais restauracijoms.
- Ertmių su suirusiais gumburais restauracijoms.
- Gilių ertmių (I, II-os klasės ir endodontiškai gydytų dantų) restauracijoms.
- Pakaitinėms amalgamos restauracijoms (danties įtrūkimai ir gumburų lūžiai, ypač būdingi amalgaminėms restauracijoms).
- Ertmių, kurios bus restauruojamos įklotais ir užklotais, restauracijoms.

everX Posterior, 15 x 0.13 ml kapsulių, 206 Lt

akcija!
galioja iki birželio iki 15 d.

Perkant 2 x everX Posterior pakuotes,
dovana - kapsulių dispenseris.

SUSITIKIMAI

Būtina plėsti akiratį ir domėtis sveikatos problemomis

Tarptautinės odontologo dienos proga kalbame su Gydytojo odontologo padėjėjo nominacijos laureate **Virginija Gailienė**. Ji odontologijos srityje dirba 15 m. Tiek pat metų vadovauja Vilniaus universiteto ligoninės Žalgirio klinikos slaugos personalui.

Gydytojo odontologo padėjėjo profesija, kaip sako V. Gailienė, ją pati surado. 2000 m. ji pradėjo vadovauti Vilniaus universiteto ligoninės Žalgirio klinikos slaugos personalui, kurio daugumą sudaro gydytojo odontologo padėjėjai. Besigilindama į profesinių kompetencijų subtilybes, susidurdama su netikėtais ir iššūkiškais, ieškodama sprendimų, vis labiau žavėjosi gydytojo odontologo padėjėjo profesija ir džiaugėsi, kai susiklostė žinių gilinimo šioje srityje aplinkybės.

Kalbėdama apie praktinį darbą, V. Gailienė atskleidžia, kad profesinėje veikloje jai labiausiai patinka „komandinis darbas, gebėjimas vienyti jėgas bendram tikslui pasiekti“, taip pat žavi ir kūrybinė veikla – strateginių ir taktinių sprendimų kūrimas ir įgyvendinimas.

15 metų dirbdama Žalgirio klinikoje vadybinį darbą, vadovaudama 120 darbuotojų kolektyvui, prisipažįsta, kad sustyguoti skirtingų profesinių kvalifikacijų darbuotojų – slaugytojų (bendrosios praktikos, operacinės, anestezijos ir intensyvios terapijos), gydytojo odontologo padėjėjų ir pagalbininkų – darbus nėra paprasta. „Juolab kad klinikos darbo specifika net ir iš bendrosios praktikos slaugytojų reikalauja išskirtinių žinių ir gebėjimų. Gydytojo odontologo padėjėjų įgytomis kompetencijoms grėsmę kelia ilgalaikis darbas su vienos srities gydytoju specialistu. Taip puikiai įvaldomi gebėjimai vienoje srityje, pvz., ortodontijoje, bet pamažu prarandami kiti įgūdžiai, kuriuos privalome turėti pagal MN 24:2007 reikalavimus“, – paaiškina specialistė.

Žinias klinikos darbuotojai plečia mokymiesi darbo vietoje – su gydytojais specialistais dirbantys padėjėjai seminarų metu su kolegomis dalijasi specifinėmis darbo žiniomis, o praktiškai jas pritaiko keisdami darbo vietomis ar pavaduodami kolegas. „Šią praktiką taikome jau šeštus metus ir ji duoda puikų rezultatą“, – iššūkių įveikimo patirtimi dalijasi V. Gailienė.

Siekiant išvengti darbuotojų kaitos dėl ne itin aukštų atlyginimų, klinikoje didelis dėmesys skiriamas gerai atmosferai ir komandinio darbo dvasiai palaikyti: kolektyvas pažymi svarbius įvykius kolegų gyvenime, kartu mini didžiųjų metų šventes, vasarą ir rudenį vyksta į iškylas, plaukia baidarėmis ir organizuoja kitus neoficialius renginius. „Darbuotojus skatiname padėkomis, šiltais darbo

Gydytojo odontologo padėjėjo nominacijos laureatė V. Gailienė

„ Kolegoms trūksta ne profesinių žinių, įgūdžių, o platesnio akiračio, bendrojo išsilavinimo, noro domėtis sveikatos (ir ne tik) problemomis plačiąja prasme

santykiais, patogiomis darbo sąlygomis“, – sako V. Gailienė.

V. Gailienė dalyvauja profesinėse konferencijose Lietuvoje ir užsienyje, taip pat pati dalijasi žiniomis su kolegomis. Tačiau paklausta, kokias žinias reiktų gilinti jos profesijos atstovams,

pastebi, kad trūksta „ne profesinių žinių, įgūdžių, o platesnio akiračio, bendrojo išsilavinimo, noro domėtis sveikatos (ir ne tik) problemomis plačiąja prasme“.

Kaip ir daugeliui medikų, jai didžiausias atlyginimas už sunkų darbą – pacientų pasitikėjimas ir pagarba. V. Gailienė prisipažįsta nesitikėjusi būti išrinkta Gydytojo odontologo padėjėjo nominacijos laureate. „Man tiesiog patinka dirbti šį darbą, bet kai už jį dar ir apdovanoja... patiri pakylėjimą. Suprantu, kad pirmiausia tai įpareigojimas ir lūkesčiai. Mano asmenyje iš tiesų apdovanojami visi mano kolegos. Jų idėjos, pasiūlymai, pamokymai, kuriems visada buvau atvira, generuodavo bendrosios praktikos, kvalifikacijos tobulinimo, kompetencijų gilinimo idėjų realizavimą“, – sako Gydytojo odontologo padėjėjo nominacijos laureatė V. Gailienė ir linki „darnos, profesinių įžvalgų, pagarbos visiems bendruomenės nariams“.

Rūmų viešųjų ryšių specialistė
Jūratė Virkutienė

KONGRESO PROGRAMA

Lietuvos Respublikos odontologų rūmų „Burnos ligų profilaktika ir reabilitacija“

Data: 2015 m. gegužės 29–30 d. **Vieta:** „SPA Vilnius Druskininkai“

29 d., penktadienis – RONGO RONGO konferencijų salė

Moderatoriai: rytinė sesija: prof. dr. Vita Mačiulskienė ir dr. Žana Sakalauskiene, popietinė sesija: doc.dr. Julija Narbutaitė ir doc.dr. Rūta Bendinskaitė (synchroninis vertimas iš anglų k. į lietuvių k. ir iš lietuvių k. į anglų k.)

Sesijos laikas	Pranešimas	Lektorius	Institucija
8:00–10:00	Registracija		
10:00–10:15	Konferencijos atidarymas. LROR pirmininko pasveikinimas	gyd. od. Alvydas Šeikus	LR odontologų rūmai
10:15–11:15	Individualus gydymo planas pagal éduonies rizikos laipsnį	prof. dr. Bente Nyvad	Aarhus universitetas, Danija
11:15–12:00	Kodél privalome išsaugoti sveikus vaikų dantis	dr. Jette Christiansen	Kopenhagos universitetas, Danija
12:00–12:45	Fluoro ir kitų aktyvių dantų pastų sudedamųjų dalių poveikio dantų éduoniui naujovés	doc. Alan Richards	Aarhus universitetas, Danija
12:45–13:00	Diskusijos		
13:00–14:00	Pietų pertrauka		
14:00–15:00	Vaikų dantų gydymo ypatumai	dr. Anna Dyster-Aas	Privati praktika, Švedija
15:00–15:45	Dantų restauracijos: nuo mikro iki makro (I dalis)	gyd. od. Adomas Auškalnis, dantų technikas Raimundas Bagdonas	Odontologijos klinika „&Smile“ ir dantų technikų laboratorija „RICreo“, Lietuva
15:45–16:30	Dantų restauracijos: nuo mikro iki makro (II dalis)	gyd. od. Adomas Auškalnis, dantų technikas Raimundas Bagdonas	Odontologijos klinika „&Smile“ ir dantų technikų laboratorija „RICreo“, Lietuva
16:30–17:15	Dantų protezavimas skaitmeniniais ir klasikiniais metodais. Ką pasirinkti?	dantų technikas Mantas Auškelis	Dantų technikų laboratorija „RICreo“, Lietuva

29d., penktadienis – AZTECA konferencijų salė

Moderatoriai: rytinė sesija: dr. Valdas Vilkinis ir Rūmų tarybos narė gyd. od. R. Kiaunienė
popietinė sesija: prof. dr. Vytautė Pečiulienė ir Rūmų tarybos pirmininko pavaduotoja doc. dr. Anastazija Tutkuvienė

Sesijos laikas	Pranešimas	Lektorius	Institucija
10:00–12:00	Bioemuliacijos principai ir tiesioginės kompozicinės restauracijos (I dalis)*	dr. Javier Tapia-Guadix	Privati praktika, Ispanija
12:00–13:00	Mašinių endodontinių instrumentų evoliucija ir jos klinikinė reikšmė	doc. dr. S. Drukteinis	VU, Lietuva
13:00–15:00	Bioemuliacijos principai ir tiesioginės kompozicinės restauracijos (II dalis)*	dr. Javier Tapia-Guadix	Privati praktika, Ispanija
15:00–16:00	Pietų pertrauka		
16:00–17:30	Ar endodontinis pergydymas vis dar aktualus šiandieninėje odontologijoje?	dr. R. Vėberienė, dr. N. Skučaitė	LSMU, Lietuva

*Nuoseklus vertimas iš anglų k. į lietuvių k.

20.00 val. šventinė vakaronė „Snow Arenos“ restorane „Aero Gallery“

XI tarptautinio kongreso programa

(K. Dineikos g. I, Druskininkai) Konferencijų centras

30 d., šeštadienis – RONGO-RONGO konferencijų salė

Moderatoriai: rytinė sesija: Rūmų tarybos narys doc. dr. Dalius Sakavičius ir doc. dr. Juozas Jonaitis
popietinė sesija: Rūmų tarybos narys gyd. od. Rolandas Pletkus ir Rūmų tarybos pirmininko pavaduotojas Petras Ralys

Sesijos laikas	Pranešimas	Lektorius	Institucija
10:00–10:45	Periodonto ligų diagnozės svarba. Gydomo ir profilaktikos tendencijos	doc. dr. Nomeda Basevičienė	LSMU, Lietuva
10:45–11:45	Šiuolaikinis požiūris į smilkininio ir apatinio žandikaulio sąnario chirurginį gydymą	dr. Dainius Razukevičius	Kauno implantologijos centras, Lietuva
11:45–12:45	Sprendimai dantų implantacijoje	prof. dr. Gintaras Juodžbalys	LSMU, Lietuva
12:45–13:00	LR odontologų rūmų pirmininko metinė ataskaita	gyd. od. Alvydas Šeikus	
13:00–14:00	Pietų pertrauka		
14:00–14:45	Burnos chirurgija gydytojo odontologo praktikoje	prof. habil. dr. Ričardas Kubilius	LSMU, Lietuva
14:45–15:30	Tradicinių ir skaitmeninių atspaudų nuo implantų tikslumas	doc. dr. Vygandas Rutkūnas	VU, Lietuva
15:30–16:15	Komunikacijos algoritmai šiuolaikinėje odontologijoje	dantų technikas Rolandas Andrijauskas	Dantų technikų laboratorija „DTL Vilnius“, Lietuva

30 d., šeštadienis – AZTECA konferencijų salė

Moderatoriai: rytinė sesija: gyd. od. Romas Abunevičius ir Rūmų tarybos narė Virginija Gailienė
popietinė sesija: Rūmų tarybos narės gyd. od. Santa Miežinienė ir Rima Adomaitienė

Sesijos laikas	Pranešimas	Lektorius	Institucija
10:00–10:45	Vaikų dantų traumos	doc. dr. Eglė Bendoraitienė	LSMU, Lietuva
10:45–11:30	Daugybinio ankstyvos vaikystės edūonies etiologija, diagnostika, gydymo ir profilaktikos galimybės	doc. dr. Eglė Slabšinskienė	LSMU, Lietuva
11:30–12:15	Chirurginės procedūros odontologijoje. Gydytojo odontologo padėjėjų darbo ypatumai.	dr. G. Janužis	LSMU, Lietuva
12:15–13:00	Infekcijų kontrolė odontologinės priežiūros įstaigose	Inga Šinickienė	Kauno VSC, Lietuva
13:00–14:00	Pietų pertrauka		
14:00–14:45	Kas slypi už vaikų dantų gydymo baimės ir ką su tuo daryti?	prof. dr. Nida Žemaitienė	LSMU, Lietuva
14:45–15:30	Pirmoji medicinos pagalba: praktinės rekomendacijos	gyd. Asta Krikščionaitienė	Krizių tyrimo centras, Lietuva
15:30–16:30	Pacientų su specialiaisiais poreikiais burnos ligų prevencijos galimybės	Burnos higienistė Rita Juchnevičienė	Kauno kolegija, Lietuva

30 d., šeštadienis – MAYA konferencijų salė

JAUNŲJŲ MOKSLININKŲ KONKURSINIŲ DARBŲ PRISTATYMAS

Komisijos nariai: prof. dr. Vytautė Pečiulienė, prof. habil. dr. Ričardas Kubilius, Rūmų tarybos pirmininkas gyd. od. Alvydas Šeikus
Moderatoriai: doc. dr. Vilma Brukienė, dr. Gintaras Janužis

SUSITIKIMAI

„Gyvenime sutikau tiek puikių žmonių“

Odontologų ir jų pacientų globėjos šv. Apolonijos dienos proga kalbame su Dantų techniko nominacijos laureatu **Algirdu Survila**.

Algirdas Survila dantų technikų studijas baigė prieš 40 metų. Išskirtinius rezultatus rodžiusiam studentui buvo paskirta vardinė stipendija, kurią gaudavo tik vienas studentas iš tūkstančio. Tuo metu būsimuosius dantų technikus visoje Lietuvoje praktinio darbo mokė Albinas Lukoševičius, kurį laureatas prisimena kaip nepaprasto gerumo žmogų ir mokytoją.

Pasak A. Survilos, nors anuomet buvo naudojamos kitos technologijos, tačiau negalima teigti, kad protezai buvo prasti: sakosi pažįstantis žmonių, kurie nešioja protezus, darytus prieš 30 metų.

Kauno stomatologinėje poliklinikoje UAB „Undula“, turinčioje vieną geriausių šalyje dantų technikos laboratorijų, A. Survila dirbo beveik tris dešimtis metų. Baigęs Kauno medicinos mokyklos dantų techniko studijas, stomatologinėje poliklinikoje pradėjo savo praktinį kelią. „Visi mokė mane, jauną specialistą, dirbti. Per kelias savaites gavau žinių, kurias žmonės kaupė dešimt metų“, – praktinio darbo pradžią prisimena A. Survila, apgailestaudamas, kad dabar specialistai yra susvetimėję ir nenoriai dalijasi žiniomis. „Kiekvieną mėnesį būdavo kvalifikacijos kėlimo diena“, – sako dantų technikas, pridurdamas, kad anuomet buvo kita skatinimo tobulėti sistema. „Akreditavimo komisijai reikėdavo pristatyti atliktus darbus, įrodyti teorines žinias, o geriausiems specialistams būdavo suteikiamas meistro vardas“, – ankstesnę sistemą prisimena A. Survila.

Specialisto tobulėjimui svarbi tinkama aplinka ir kolegos. Dantų technikas labai vertino stomatologinės poliklinikos bendražygius. „Buvo puikus kolektyvas. Patiko darbas, sekėsi“, – sako A. Survila, dirbęs kartu su 64 gydytojais odontologais ortopedais ir 134 dantų technikais. Pradėjęs darbą dantų techniku, vėliau vadovavo visai dantų technikos laboratorijai.

A. Survila šiltų žodžių negaili stomatologijos poliklinikos vadovei vyr. gydytojai docentei Aliodijai Tumpienei, ją prisimena kaip retos kantrybės žmogų, puikią vadovę, talentingą burnos chirurge ir gydytoją periodontologę. „Ji įžvelgdavo žmonių potencialą. Ji buvo daugiau kaip mama mums, globodavo darbuotojus, nuoširdžiai rūpindavosi mūsų darbu, tobulėjimu, nepraleisdavo darbuotojų renginių“, – su didžiu pagarba kalba A. Survila.

Kalbėdamas apie technikos pažangą, A. Survila pripažįsta, kad naujos technologijos yra ne tik pažangesnės, tačiau ir brangesnės. Deja, dėl to kyla protezų gamybos kaina ir, pasak dantų techniko, mažėja protezų prieinamumas žmonėms. „Dantų

Dantų techniko nominacijos laureatas A. Survila

technikai nenori užsiimti pigių protezų gamyba“, – sako didelę patirtį sukaupęs dantų technikas.

Protezų gamybos Lietuvoje proveržio priežastimi A. Survila laiko Kauno kolegijos Medicinos fakulteto dekaną J. Dovydaičio iniciatyva ir didelėmis pastangomis 1994 m. atnaujintą fakulteto dantų technikų mokymo laboratoriją. Užmegzti ir palaikomi puikūs santykiai su užsienio firmomis, ypač Vokietijos, padėjo laboratorijoje įdiegti pažangiausias technologijas – moderniausią įrangą ir medžiagas. Šioje laboratorijoje ne tik studentai sėmėsi naujausių žinių, tačiau ir visos Lietuvos dantų technikai maloniai buvo kviečiami tobulintis.

Kauno kolegijoje dėstytoju ir Burnos ir dantų priežiūros mokymo laboratorijos vedėju A. Survila dirbo 1999–2004 m. Vėliau – tęstinių studijų skyriaus dėstytoju, stojančiųjų manualinių gebėji-

mų kvalifikavimo komisijos nariu. Darbą kolegijoje lydi šviesūs prisiminimai: patiko tiek vadybinis, tiek edukacinis darbas. Medicinos fakulteto dekanas J. Dovydaitis apie A. Survila sako: „Laboratorijos vedėjas pelnė akademinio personalo pagarbą, pasitikėjimą rengiant aukštos kvalifikacijos specialistus – dantų technikus, nes A. Survila yra komunikabilus, aukštos erudicijos, didelės vidinės kultūros, kompetentingas dantų technikas – puikus savo profesijos žinovas.“

2014 metų dantų technikas A. Survila bendruomenei linki: „Pagarbos vieni kitiems, daugiau bendrauti, bendradarbiauti ir savitarpio pagalbos. Sustokite ir pagalvokite, kad gyvenimas nėra tik skubėjimas ir darbas.“

Rūmų viešųjų ryšių specialistė
Jūratė Virkutienė

SUSITIKIMAI

„Burnos higiena ir sveika mityba ypač svarbi burnos sveikatai“

Pokalbis su Burnos higienisto nominacijos laureate **Vale Žemaitė**

Valė Žemaitė odontologijoje beveik 20 metų. Įgijusi patirties kaip gydytojo odontologo padėjėja, jau 15 metų dirba burnos higieniste, aktyviai dalyvauja Odontologų rūmų bendruomenės veikloje ir rūpinasi visuomenės švietimu sveikatos temomis.

Valė Žemaitė medikės kelią pasirinko labai jauna – 15 metų. Baigusi Panevėžio A. Domaševičiaus medicinos mokyklą, įgijo medicinos sesers specialybę. Profesinę veiklą pradėjo Vilniuje, vėliau grįžo į Panevėžį. Burnos higienisto darbu susižavėjo dirbdama odontologo padėjėja privačioje klinikoje, kurioje apsilankė burnos higienistė iš JAV. Jos įkvėpta su pirmąja Panevėžyje rengta studentų laida V. Žemaitė baigė burnos higienistų studijas.

Save išbandžiusi kaip gydytojo odontologo padėjėja, dėl tiesioginio ryšio su pacientu pasirinko sau artimesnę veiklą – burnos higienisto darbą. „(Šiame darbe) pasiekiamas akivaizdus, apčiuopiamas darbo rezultatas. Labai motyvuoja ir pasitenkinimą darbu didina pacientų ir gydytojų teigiami mano darbo įvertinimai“, – sako V. Žemaitė.

Burnos higienistė nenuilsdama dalyvauja visuomenės švietime burnos sveikatos tema, entuziastingai įsitraukia į Panevėžyje organizuojamus burnos sveikatos mokymus. Visuomeninėje veikloje ją skatina dalyvauti užsibrėžtas tikslas prisidėti prie visuomenės burnos sveikatos gerėjimo. „Tikiu, kad ateityje žmonės bus sveikesni, nes turės daugiau žinių, kaip išvengti burnos ligų“, – motyvus vardija V. Žemaitė, pridurdama, kad profilaktikos renginiuose ragina dalyvauti ir klinikos, kuriai vadovauja, darbuotojus.

Žvelgdama į dešimtmečio pokyčius Lietuvos burnos higienos srityje, specialistė pastebi, kad keičiasi žmonių požiūris į profesionalią burnos higieną, šiai sričiai skiriama vis daugiau dėmesio. Paklausta, kokių priemonių reikia imtis, kad vaikų ir suaugusiųjų burnos sveikata būtų geresnė, V. Žemaitė nedvejodama atsako: „Pagrindinės priemonės yra žmonių informavimas apie burnos higienos ir sveikos mitybos įtaką burnos ir viso žmogaus organizmo sveikatai, asmeninės burnos higienos mokymai ir laiku atlikta profesionali burnos higiena.“ V. Žemaitė prisipažįsta, kad pirmą kartą klinikoje apsilankiusį pacientą apie valandą moko sveikos gyvensenos, burnos higienos, kad jis įgytų kuo daugiau žinių ir būtų motyvuotas rūpintis savo burnos sveikata.

Burnos higienisto nominacija laureatei yra svarbus pagarbos ženklas: „Didelė garbė būti pastebėtam ir įvertintam. Esu labai dėkinga gydytojams, kurie priima dirbti į savo komandą, pasitiki manimi. Dėkinga gydytojo odontologo padėjėjams, kurie padeda siekti malonesnių procedūrų pacientams ir gerų rezultatų.“

Rūmų viešųjų ryšių specialistė
Jūratė Virkutienė

Burnos higienisto nominacijos laureatė V. Žemaitė

AKTUALI INFORMACIJA

i Ar nepamiršote?

Primename, kad Rūmų narių visuotinio susirinkimo sprendimu, Lietuvos Respublikos odontologų rūmų nario mokestis už einamuosius metus mokamas iki kovo 31 d.

Nario mokesčio dydis:

Gydytojams odontologams, gydytojams odontologams specialistams – 57,92 Eur (200 Lt),
Dantų technikams – 43,44 Eur (150 Lt),
Burnos higienistams – 17,38 Eur (60 Lt),
Gydytojo odontologo padėjėjams – 14,48 Eur (50 Lt).

Nario mokestį galite mokėti mokėjimo pavedimu banke.

Mokėdami banke ar elektroniniu bankiniu

pavedimu skiltyje „Mokėjimo paskirtis“ nurodykite asmens, už kurį mokate, vardą bei pavardę,

Rūmų nario pažymėjimo numerį.

Skiltyje „Gavėjas“ nurodykite:
Lietuvos Respublikos odontologų rūmai
kodas 300038139
Atsiskaitomosios sąskaitos
Nr. LT09 7044 0600 0428 5396
AB SEB bankas
Banko kodas 70440

Grynaisiais pinigais nario mokestį galite mokėti tik **Rūmų centrinėje buveinėje Vilniuje**, adresu J. Jasinskio g. 16, Vilnius.

RENGINIAI

Konferencija „4 x 2 – tai svarbu“

Gausus konferencijos dalyvių būrys

Sausio 16 d. „Karolinos“ konferencijų centre Vilniuje įvyko Rūmų organizuota privalomųjų profesinės kvalifikacijos tobulinimo valandų konferencija „4 x 2 – tai svarbu“, skirta gydytojams odontologams ir burnos priežiūros specialistams.

Privalomųjų profesinės kvalifikacijos tobulinimo valandų konferencija „4 x 2 – tai svarbu“, bus tęstinis renginys

Paskaitas privalomomis profesinės kvalifikacijos tobulinimo temomis gausiai susirinkusiai Rūmų narių auditorijai skaitė psichologas Zenonas Streikus (Profesinė etika: „Gdytojo ir paciento santykių psichologija“), Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos Ugniagesių gelbėtojų mokyklos Praktinio parengimo skyriaus gydytojas terapeutas Aleksandras Strimaitis (Būtinoji pagalba: „Būtinoji pagalba: ugnis, vanduo, elektra“); Vilniaus visuomenės sveikatos centro Produktų vertinimo skyriaus vedėjas Saulius Majus (Infekcijų kontrolė: „Saugus biocidinių produktų naudojimas teikiant odontologijos paslaugas“, „Aktualūs biocidinių produktų ir vaistų atskyrimo teisiniai ir praktiniai aspektai“) ir gydytoja vaikų odontologė doc. dr. Vilma Brukienė (Burnos ligų profilaktika: „Naujovės dantų edukacijos profilaktikoje“).

Rūmų tarybos pirmininko Alvydo Šeikaus teigimu, privalomųjų profesinės kvalifikacijos tobulinimo valandų konferencija „4 x 2 – tai svarbu“, kuria siekiama Rūmų nariams pateikti koncentruotas, visiems prieinamas, pačias naujausias praktines situacijas ir problemines aktualijas, bus tęstinis renginys.

Kalbinti konferencijos dalyviai nepaprastai džiaugėsi renginio aktualumu. Rūmų nariai išsakė nuomonę, kad privalomosios profesinės kvalifikacijos tobulinimo valandų konferencijos, kurias organizuoja Rūmai, turėtų dažniau vykti ir mažesniuose Lietuvos miestuose. ●

Rūmų viešųjų ryšių specialistė **Justina Steponavičiūtė**

Reklama. Užs. Nr. 38.003

Burnos ligų profilaktika iš 3M ESPE

- Clinpro™ Profilaktinė pasta
- Clinpro™ Profilaktiniai milteliai
- Clinpro™ Fluoro lakas su Tri - kalcio fosfatu
- Clinpro™ XT Ilgalaikis fluoro dangalas su Tri - kalcio fosfatu
- Clinpro™ spalvą keičiantis kompozicinis silantas

Clinpro™
Geriausios profilaktinės priemonės burnos priežiūrai

3M ESPE

RENGINIAI

Pirmą kartą Lietuvoje konferencija apie bendravimą su pacientais ir etiką odontologijoje

2015 m. balandžio 17 d. (penktadienį) Vilniaus universiteto Teatro salėje (Universiteto g. 3, Vilnius) vyks konferencija „Etika, teisinis reglamentavimas bei atsakomybė medicinoje ir odontologijoje“.

Konsultavimo sėkmė priklauso nuo gydytojo ir paciento bendravimo. Pacientai neserga vien tik fiziškai ar vien tik emociškai, dažniausiai jiems būdingi bendri negalavimai. Gydytojo užduotis – aktyviai klausytis paciento pasakojimo, pastebėti ir fizinius, ir emocinius negalavimus.

Etika plačiąja prasme yra mokslas, tiriantis mo-

ralę. Daugeliui profesijų, ypač medikams, svarbi aukšta moralė ir profesinė kultūra. Lietuvos odontologų bendruomenė savo veikloje vadovaujasi „Lietuvos Respublikos odontologų rūmų statutu“, „Odontologų profesinės etikos kodeksu“ ir kitais dokumentais, apibrėžiančiais etišką profesinį elgesį.

Konferenciją apie bendravimą su pacientais ir profesinę etiką organizuojanti LR odontologų rūmų Etikos ir procedūrų komisijos pirmininkė prof. habil. dr. Irena Balčiūnienė pažymi, kad etika yra nepaprastai svarbi odontologų darbe. Profesorė sako: „Medicinos etiką būtina prisiminti bendraujant su kolegomis, pacientais ir jų artimaisiais, ypač šiandien, kai kyla itin sudėtingų ir įvairių etinių klausimų.“

Etikos ir procedūrų komisijos pirmininkė akcentuoja konferencijos svarbą. „Konferen-

cija rengiama, kad pagerintų praktinį gydytojo odontologo darbą, sutvirtintų gydytojo ir paciento santykius, grįstus etiška veikla, sugebėjimu būti patikimam. Psichologinės rimties gydytojui suteiks žinios, padėsiančios tinkamai parengti reikalavimus informuoto paciento sutikimui, sugebėjimas išvengti streso darbe“, – teigia prof. habil. dr. Irena Balčiūnienė.

Registracija: į konferenciją „Etika, teisinis reglamentavimas bei atsakomybė medicinoje ir odontologijoje“ kviečiame registruotis Rūmų svetainėje www.odontologurumai.lt.

Laikas: balandžio 17 d. (penktadienis), pradžia II val.

Vieta: Vilniaus universiteto Teatro salė (Universiteto g. 3, Vilnius)

Dalyvių skaičius: 300

Kaina: 39 Eur (134,66 Lt) ●

RENGINIAI

Rūmuose piešinių konkurso laureatų apdovanojimas

Sausio 20 d. Lietuvos Respublikos odontologų rūmuose vyko vaikų piešinių konkurso „Aš sveikų dantukų šeimininkas“ laureatų apdovanojimo ir piešinių parodos atidarymo šventė. Konkursą organizavo Švenčionių Juliaus Siniaus meno mokykla kartu su Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija ir Odontologų rūmais. Vaikų piešinių konkurso globėjas – Švenčionių rajono savivaldybės meras Vytautas Vigelis.

Darbų vertinimo komisija, kuriai pirmininkavo dailininkas Giedrius Bagdonas, sulaukė gausaus dalyvių būrio 5–14 metų ikimokyklinio ir pagrindinio ugdymo įstaigų auklėtinių (267 vaikų) iš Vilniaus, Zarasų, Ignalinos, Molėtų, Šalčininkų, Širvintų, Švenčionių, Trakų ir Utenos rajonų.

Švenčionių Juliaus Siniaus meno mokyklos direktorius Raimondas Gaidys, atidarydamas apdovanojimų šventę, prisiminė, kad idėja rengti piešinių konkursą kilo sužinojus, kad 2014 m. paskelbti Vaikų sveikatos metais. Direktorius džiaugiasi švietimo ir sveikatos įstaigų suvienytomis jėgomis kalbėtis su vaikais apie sveikatą. „Konkurso tema „Aš sveikų dantukų šeimininkas“ buvo nestandartinė ir tai galėjo būti viena priežasčių, pastūmėjusių vaikus pasirinkti įvairias rečiau naudojamas piešimo technikas. Gavome labai meniškų darbų net su ryžiais, pūkais, pluksnomis ir karpiniais“, – sako lūkesčius pranokusio konkurso organizatorius R. Gaidys.

LR odontologų rūmų pirmininkas atkreipė dėmesį, kad Lietuvos vaikų dantų sveikata yra viena prasciausių Europoje. „Lietuvoje visu nepriklausomybės laikotarpiu nebuvo veiksmingos vaikų dantų ligų profilaktikos programos, tad labai svarbu su vaikais kalbėtis apie burnos sveikatą ir sudominti juos renginiais. Valstybės vaidmuo šiuo klausimu

Rūmų tarybos pirmininkas su talentingais jauniaisiais dailininkais ir jų mokytoja

turi būti svarus“.

Apdovanojimų šventėje dalyvavusi Švenčionių rajono savivaldybės tarybos narė Jolanta Olechnovič pastebėjo, kad konkurse buvo puikiai suderinti keli svarbūs dalykai – sveikata, grožis ir menas.

Odontologų rūmuose atidarius parodą skambėjo šventinis Švenčionių Juliaus Siniaus meno mokyklos auklėtinių koncertas, vaikus linksmino Rūmų kvietas iliuzionistas Tomas Šimkus. Buvo apdovanoti 28 vaikai, kurių piešiniai išspausdinti specialiaame šio renginio kalendoriuje. Visiems 267

piešinių konkurso dalyviams įteikti Švenčionių Juliaus Siniaus meno mokyklos ir Odontologų rūmų padėkos raštai. Vaikų burnos sveikatą padės užtikrinti specialūs laureatams paruošti profilaktikos priemonių rinkiniai.

Apgailestaujame, kad renginyje nepavyko dalyvauti Sveikatos apsaugos ministerijos atstovams, tačiau viliamės, kad ateityje galėsime surengti dar ne vieną bendrą renginį vaikų ligų profilaktikos srityje. ●

Rūmų viešųjų ryšių specialistė **Jūratė Virkutienė**

KLINIKINĖ PATIRTIS

Bedančio apatinio žandikaulio gydym

1 PAV.

Dr. Vaidas Varinauskas,

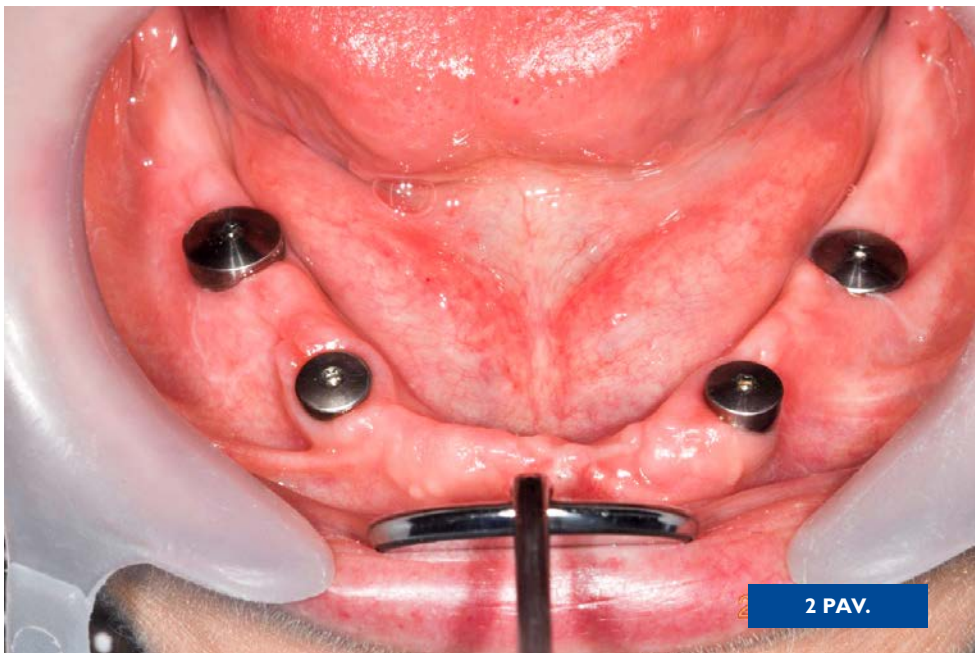
gydytojas burnos chirurgas (privati praktika)

Prof. habil. dr. Ričardas Kubilius,

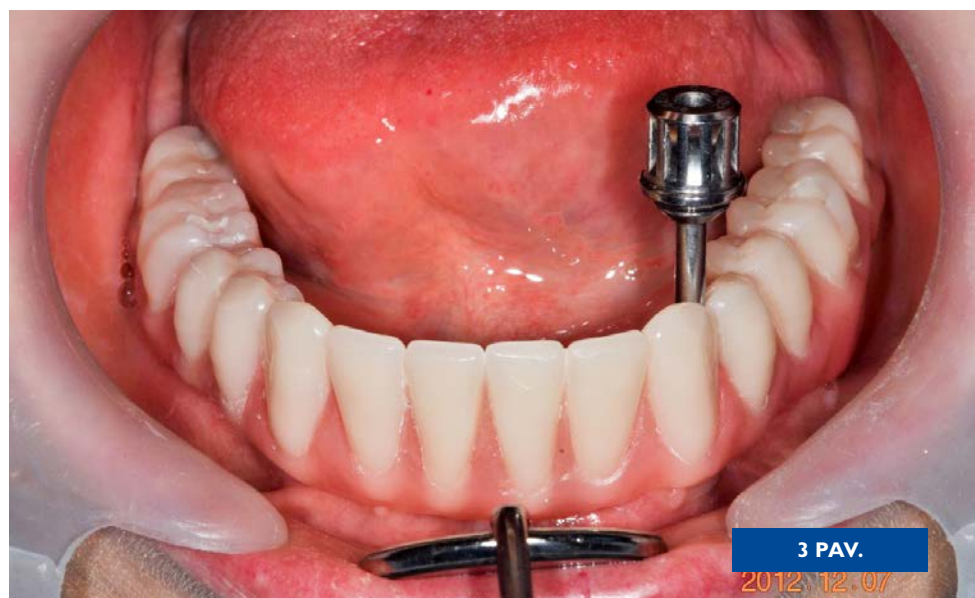
gydytojas burnos, veido ir žandikaulių chirurgas

Lietuvos sveikatos mokslų universitetas

Dantų implantavimas ir jų protezavimas pastaraisiais metais tampa vis priimtinesnis pacientams kaip standartinis gydymo metodas atstatant ar grąžinant pakitusią kramtymo funkciją. Su moderniomis kietųjų ir (ar) minkštųjų žandikaulio dantinio segmento audinių regeneracijos ir dantų implantų sistemomis įmanoma planuoti ilgalaikius sėkmingus rezultatus, esant vis sudėtingesnėms klinikinėms situacijoms.

2 PAV.

3 PAV.

2012. 12. 07

Nepaisant fundamentinių mokslo krypčių pasiekimų diegimo odontologijoje per pastaruosius dešimtmečius, dantų implantų pozicionavimas bei laikinųjų ir nuolatinių protezų projektavimas tebėra aktuali problema, nes bedančių pacientų skaičius kasdienėje odontologų praktikoje išlieka didžiulis ir nemažėja. Remiantis Zubienės 2006–2008 m. Kauno mieste atlikto tyrimo rezultatais, 55–64 metų amžiaus grupėje bedančiai gyventojai sudaro 5,6 proc., o 65–72 m. grupėje – 15,2 proc. Sveikatos 2008–2012 m. Vilniaus mieste atlikto tyrimo rezultatais, 20 proc. vyresnių nei 45 metų amžiaus moterų bei vyrų abu žandikauliai yra bedantiai, 17,5 proc. tiriamųjų – vienas žandikaulis bedantis. Skaičiai gąsdinantys, bet situacija panaši ir kitose, ekonomiškai stipresnėse, Europos šalyse: 65–74 metų amžiaus grupėje Vokietijoje bent vienu visiškai išimamu protezu gydyta 30,5 proc. pacientų, o visiškai bedančiai sudaro 22,6 proc. gyventojų, Šveicarijoje – 13,8 proc. Vyresnių kaip 80 metų amžiaus žmonių grupėje bedančių skaičius gali siekti net 40 proc. Felton duomenimis, Europoje vyresnių kaip 65 m. amžiaus bedančių asmenu skaičius svyruoja nuo 15 proc. iki 72 proc. Daugelis Europoje atliktų tyrimų rodo, kad dantų netekimo paplitimas didėja priklausomai nuo amžiaus.

Kai kuriuos bedančius pacientus nuo gydymo dantų implantais atbaido jau daugelį metų taikyti gydymo metodai, kurių rezultatas – vis tiek pasiekta bedantystė. „Bedantis pacientas – tai burnos invalidas, kuriam būtinas ypatingas dėmesys ir kruopštus darbas, siekiant sugrąžinti normalią gyvenimo kokybę“ (Branemark P. I.). Bedančių pacientų gydymas dantų implantais daro teigiamą poveikį didinant jų kandimo jėgą ir kramtymo efektyvumą. Bedančio apatinio žandikaulio kramtymo funkcijai reabilituoti sukurta koncepcijų, numatančių fiksacijos suformavimą išimamajam bei neišimamajam protezui. Galimi gydymo būdai efektingi ir efektyvūs, tačiau neišsprendžia visų paciento problemų: mitybos atrankos ir fonetikos. Kad pacientas išvengtų su gydymu susi-

o dantų implantais galimybių apžvalga

// Net vienas danties implantas su rutuline ar lokatorine fiksacija apatinio žandikaulio centrinėje dalyje daro didelę įtaką visiškų bedančių pacientų gyvenimo kokybei

jusių galimų nusivylimų, jis turėtų nuo pat pradžių dalyvauti aptariant būsimą protezo konstrukciją, įmanomą dantų implantų skaičių, dantų padėtį ir skaičių dantų lanke. Gydomo galimybes sąlygoja bedantystės trukmė bei anatomiciniai bedančio žandikaulio atrofijos pokyčiai.

Vienas danties implantas bedančiame apatiniame žandikaulyje

Ši gydymo taktika literatūroje nėra plačiai dokumentuota, bet, sprendžiant pagal publikuotas pavienes klinikines studijas, net vienas danties implantas su rutuline ar lokatorine fiksacija apatinio žandikaulio centrinėje dalyje daro didelę įtaką visiškų bedančių pacientų gyvenimo kokybei (Harder ir kt. 2011; Liddelow ir Henry 2010; Liddelow ir Henry 2007; Walton ir kt. 2009), o keletas studijų rodo, kad dantų implantavimo sėkmė bei pacientų pasitenkinimo lygmuo labai artimi protezo fiksacijos ant dviejų dantų implantų rezultatams (Walton ir kt. 2009; Kronstrom ir kt. 2010; El-Sheikh ir kt. 2012). Kaulo struktūra centrinėje apatinio žandikaulio srityje įgalina atlikti implantaciją su betarpišku danties implanto apkrovimu plokščteliu protezu per rutulinę fiksaciją (El-Sheikh ir kt. 2012; Liddelow ir Henry 2007). Būtina šio gydymo pasirinkimo sąlyga – viršutinis žandikaulis turi būti protezuotas pilnu išimamuoju plokščteliu protezu.

Du dantų implantai bedančiame apatiniame žandikaulyje

Du dantų implantai smakriniame segmente išimamojo protezo fiksacijai yra pirmojo pasirinkimo gydymo metodas dantų implantais pacientams, kurie nebeturi dantų apatiniame žandikaulyje (Feine ir kt. 2002; Feine ir Carlsson 2003; Fitzpatrick 2006). Dažniausiai literatūroje nurodomas reikalavimas yra susijęs su žandikaulio aukščiu – jis turi būti ne mažesnis kaip 10 mm. Jei dantų implantų neplanuojama jungti tarpusavyje sijine konstrukcija, tai dantų implantai operacijos metu pozicionuojami buvusių iltinių dantų projekcijoje. Jei vis dėlto planuojama juos jungti, tuomet pozicionuojama centro linijos link, būtinai įvertinant liežuvių pasaitėlio judesius (Zitzmann ir Marinello 2002). ▶▶

4 PAV.

5 PAV.

◀ Išimamojo protezo fiksacija ant dviejų dantų implantų įmanoma atliekant rutulinę fiksaciją, taip pat taikant lokatorius, magnetus, teleskopinius vainikėlius ir įprastas bei modifikuotas sijas. Protezuojant sija fiksacija tarp dviejų implantų ir išimamąją plokštelę ant jos būna mažiau biologinių komplikacijų, susijusių su pačiais dantų implantais, palyginti su dviejų pavienių atvejais (Klemetti 2008).

Taikant fiksacijos ant dviejų dantų implantų metodą, dažniausiai pasitaikantys pacientų nusiskundimai yra susiję su protezo rotacija funkcinės apkrovos metu priekinių-krūminių dantų kryptimi.

Trys dantų implantai bedančiame apatiniame žandikaulyje

Šis bedančio apatinio žandikaulio gydymo metodas mažiausiai dokumentuotas, atliktos tik pavienės studijos, tačiau deklaruojama 96 proc. sėkmė 5 metų periodu suteikia daug vilčių, jog ateityje, standartizavus gydymo protokolą, šis

metodas bus plačiai taikomas. Remiantis studijų duomenimis, vadovautasi keliomis taisyklėmis: centrinis implantas pozicionuotas žandikaulio centre, o abu kraštiniai – pirmo-antro krūminių dantų projekcijose, siekiant išvengti konsolių formavimo protezuojant; visi trys dantų implantai 10–14 mm ilgio ir 4,1–4,8 mm skersmens su atidėtu protezavimu po dantų implantų osteointegracijos; betarpiško protezavimo atveju visi dantų implantai yra 13 mm ir ilgesni. Remiantis radiologiniais tyrimais, nebuvo stebėtas statistiškai patikimas kaulo lygio kitimo skirtumas apie centrinių ir galinius dantų implantus (Silva-Neto ir kt. 2014; Oliva ir kt. 2012; Rivaldo ir kt. 2012; Hatano ir kt. 2011).

Trys dantų implantai bedančiame žandikaulyje leidžia ant jų fiksuoti jau neišimamojo tipo protezą!

Keturi dantų implantai bedančiame apatiniame žandikaulyje

Dėl bedančiam apatiniame žandikauliui bū-

// Trys dantų implantai bedančiame žandikaulyje leidžia ant jų fiksuoti jau neišimamojo tipo protezą!

dingių atrofinių pakitimų be žandikaulio rekonstrukcinių ar apatinį alveolinį nervą lateralizuojančių operacijų sraigtinei dantų implantacijai galima išnaudoti tik tarpšmakrinių angų segmentą, laikantis saugaus atstumo nuo smakrinio nervo kilpos žandikaulio bazėje (Juodzbalyis ir kt. 2011). Tokių klinikinių atvejų sprendimams buvo sukurta koncepcija, suformuojant fiksaciją neišimamajam protezui ant keturių dantų implantų su abipusiai kabančiomis galinėmis tilto dalimis krūminių dantų srityje. Įmanomas dvejopas keturių dantų implantų pozicionavimas: visi keturi dantų implantai lygiagretūs vieni kitiems arba du centriniai implantai lygiagretūs, o galiniai – paversti distaliai tam tikru kampu (Del Fabbro ir kt. 2012). Kampu pozicionuoti implantai sudaro galimybę sutrumpinti konsolių ilgį ir suteikti didesnę stabilumą visai sistemai dėl didesnių tarpimplantinių atstumų (Zampelis ir kt. 2007).

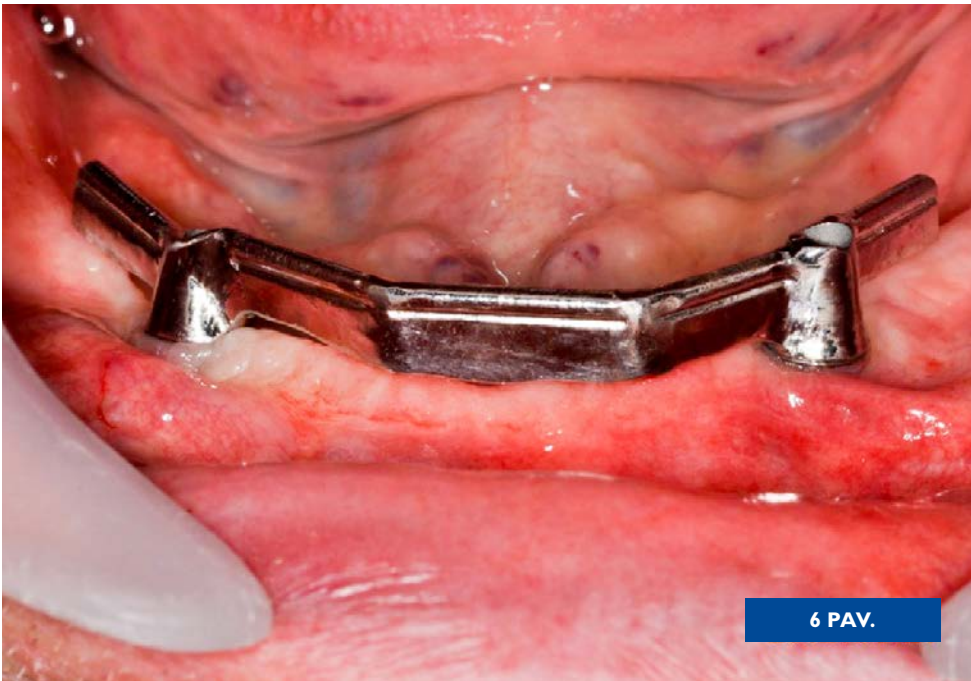
Dėl kaulo struktūros apatinio žandikaulio smakinėje srityje įmanoma saugi 4 dantų implantų implantacija su tiesiogine dantų implantų apkrova (Paniz ir kt. 2012; Butura ir kt. 2011; Jensen ir Adams 2009), tik prisukamajame 10 dantų tilte konsolės nėra formuojamos (Malo ir kt. 2011)

Komplikacijos, susijusios su dantų implantais ir ant jų fiksuotais protezais

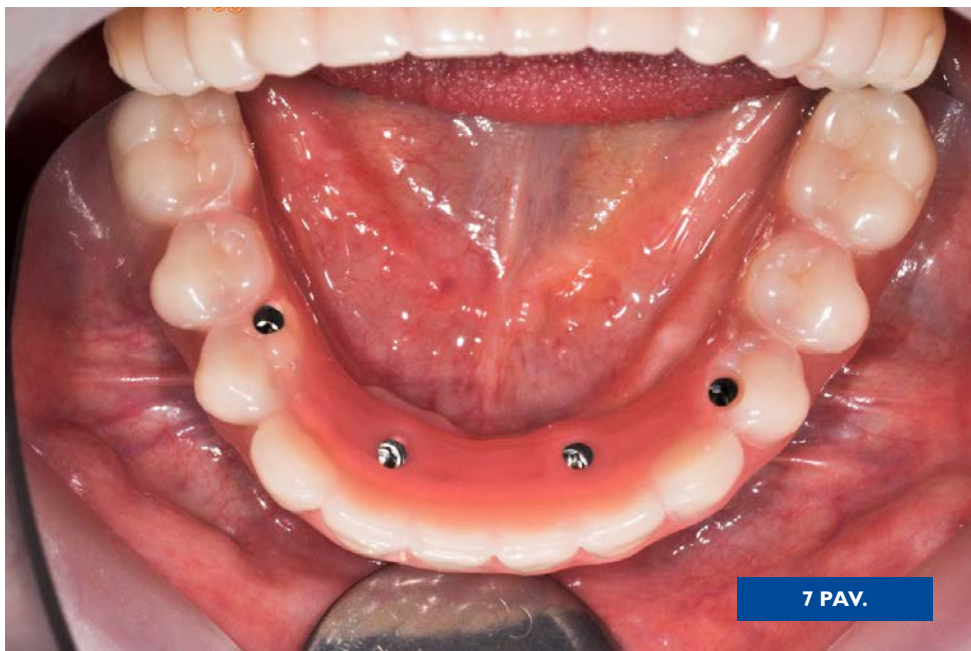
Gydant dantų implantais, komplikacijos neišvengiamos, jos daro įtaką ilgalaikiai gydymo sėkmei ir paciento pasitenkinimui gydymu. Didžiaja dalimi komplikacijos pasireiškia dėl neamortizuojančios danties implanto-žandikaulio kaulinio audinio jungties. Visos jos skirstomos į biologines ir mechanines / technines.

Pjetursson skiria šias mechanines / technines komplikacijas pagal pasireiškimo dažnį nuo didžiausio iki mažiausio: plastmasinės, keraminės ir kompozitinės apdailos atskilimai; restauracijos prisukimui suformuotos angos kramtomajame paviršiuje uždarančios medžiagos iškritimas; implanto atramos, jį fiksuojančio varžto ir protezo fiksacinio varžtelio atsukimas / lūžis; paties danties implanto lūžis; kitos retos komplikacijos.

Remiantis tuo pačiu autoriumi, biologinėms komplikacijoms priskiriamas kaulinio audinio apie danties implantą tirpimas, nors kiti autoriai papildomai išskiria komplikuotą minkštųjų ir kietųjų audinių pooperacinį gijimą; laikiną smakrinio nervo disfunkciją; perimukozitą; uždegimą po protezu; skruosto susikramtymą; dantenų hipertrofiją ar hiperplaziją (Gallucci ir kt. 2009). ●

6 PAV.

7 PAV.

RENGINIAI

Rūmuose diskutuota apie reklamą odontologijoje

Kovo 4 d. LR odontologų rūmuose vyko posėdis „Odontologas ar reklamos agentas, kur riba“.

Išplėstinį posėdį organizavusi Rūmų odontologų ir odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigų reklamos priežiūros komisija (toliau – Rūmų reklamos komisija) į renginį pakvietė reklamą Lietuvoje priežiūrinčias institucijas – LR konkurencijos tarybą ir Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybą, taip pat Rūmų etikos ir procedūrų komisiją bei implantatus ir dantų balinimo priemones reklamuojančių įmonių atstovus.

Pasveikinęs susirinkusius svečius, Rūmų tarybos pirmininkas Alvydas Šeikus pažymėjo, kad yra svarbu kalbėti apie odontologinės priežiūros (pagalbos) priemonių reklamą Lietuvoje: „Odontologų rūmai gauna daug paklausimų, prašymų paaiškinti tam tikras įmonių reklamos pozicijas. Todėl norėjome susitikti, padiskutuoti šiuo klausimu ir išsiaiškinti, kokia odontologinės priežiūros (pagalbos) priemonių reklama yra mūsų valstybėje.“

A. Šeikus atkreipė dėmesį, kad 2000 m. liepos 18 d. Lietuvos Respublikos reklamos įstatyme Nr. VIII-1871 yra nurodyta, kad „sveikatos priežiūros paslaugų ir medicinos prietaisų ir aparatų reklamoje draudžiama naudoti paciento vardą, pavardę, įvardį, remtis sveikatos priežiūros institucijų, sveikatos priežiūros specialistų ar jų profesinių organizacijų rekomendacijomis“. Kadangi, anot Rūmų tarybos pirmininko, šiame įstatyme gana siaurai pateikta informacija, reikalinga diskusija, kas yra reklama odontologijoje.

Rūmų reklamos komisijos pirmininkas Sigitas Kriaučiūnas kalbėjo, kaip atsirado poreikis diskutuoti šia tema. Jis pažymėjo, kad buvo gautas Vilniaus miesto privačių odontologijos klinikų kreipimasis į Odontologų rūmus. Jame buvo išdėstytas neigiamas požiūris į besireklamuojančias kompanijas, jų produktus, produktų pateikimą ir kolegų elgesį tokiais atvejais. Pasak S. Kriaučiūno, tai paskatino stebėti viešojo erdvėje esančią reklamą ir pasidomėti, kodėl ji tokia, įvardyti, kaip reklama turėtų būti pateikiama.

S. Kriaučiūnas atkreipė dėmesį, kad Odontologų rūmai yra savitvarkos institucija ir jos nariai turi vadovautis ne tik reklamą apibrėžiančiais valstybės teisės aktais, bet ir 2004 m. birželio 9 d. priimtu Odontologų profesinės etikos kodeksu, kuriame plačiau aptariama gydytojų odontologų ir / ar odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigų reklama, odontologo santykiai su medicinos farmacijos pramone ir kiti svarbūs profesinės etikos klausimai.

Posėdyje pranešimą „Kaip išlikti kūrybiškiems ir nepasiklysti reklamos vertinimo labirintuose“ skaitė LR konkurencijos tarybos Nesąžiningos komercinės veiklos tyrimo skyriaus vedėja Erika Lukšė. Ji savo kalbą pradėjo reklamos guru Davido Ogilvy žodžiais: „Jeigu meluositė, jus pagaus arba valdžios institucijos, arba vartotojai, bet jie nubaus jus skaudžiausiai, nes nepirks jūsų produktų.“ Konkurencijos tarybos atstovė susirinkusiems dalyviams pristatė reklamos vertinimo kriterijus. Ji atkreipė dėmesį, kad tarnyba,

Renginio dalyviai

atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos nesąžiningos komercinės veiklos vartotojams draudimo įstatymą Nr. X-1409, žiūri, ar reklama turi nesąžiningos komercinės veiklos požymių. Šio įstatymo 7 straipsnyje nurodoma, kas yra klaidinanti komercinė veikla, ir nereikia įrodinėti papildomo poveikio vartotojams. Taip pat nustatant, ar reklama nėra klaidinanti, Konkurencijos taryba atsižvelgia į teisingumą, išsamumą ir pateikimo kriterijus. „Šiuos visus kriterijus turi įsivertinti reklamos davėjas prieš paleisdamas reklamą į eterį: ar turi pakankamai įrodymų, kad jo reklama yra teisinga, ar užtenka tos informacijos, kuri nurodoma reklamoje, kad nesuklaidintų vartotojų, t. y. išsamumo požymių, ar tinkamas reklamos pateikimo būdas“, – sako E. Lukšė. Taip pat pažymėta, kad reklama vertinama vidutinio vartotojo požiūriu. Su klaidinančios ir neleidžiamos lyginamosios reklamos vertinimo gairėmis galima susipažinti Konkurencijos tarybos interneto svetainėje.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos Ekonominių interesų departamento direktorius Marekas Močiulskis renginio dalyvius supažindino su netinkamos rinkodaros pavyzdžiais. Kalbėdamas apie nepageidaujamą reklamą, atstovas atkreipė dėmesį į Elektroninių ryšių įstatymo 69 straipsnio I dalį, kuri nustato, kad naudoti elektroninių ryšių paslaugas, įskaitant elektroninio pašto pranešimų siuntimą, tiesioginės rinkodaros tikslu leidžiama tik gavus išankstinį abonentų ar registruoto elektroninių ryšių paslaugų naudotojų sutikimą. Reklamos įstatymo I3 straipsnio I dalis nustato, kad „reklama telefonu, telefaksu, teleksu, elektroniniu paštu gali būti teikiama tik reklamos vartotojo sutikimu arba jo prašymu“.

Kalbėdamas apie paslėptą reklamą, M. Močiulskis pabrėžė pastebintis pažeidimų spaudoje, kai straipsnyje nėra minimas konkretus prekės ženklas, tačiau šalia yra pateikiama produkto ir / ar paslaugos reklama, kuri sietina su tekste pateikta informacija.

Rūmų tarybos pirmininko pavaduotoja, Etikos ir procedūrų komisijos narė, Odontologų licencijavimo komisijos pirmininkė doc. dr. Anastazija Tutkuvienė pabrėžė, kad gydytojas odontologas, turintis savo teises ir pareigas, nėra verslininkas. Priminda-

ma renginio dalyviams, kad odontologai privalo vadovautis jau minėtu Odontologų profesinės etikos kodeksu, pabrėžė 41 punktą, kuriame nurodoma, kad „odontologas negali pritarti ir leisti naudoti savo vardo komerciniais tikslais“. Taip pat atkreiptas dėmesys į 35 punktą, kuriame rašoma, kad „odontologas privalo atsakyti medicinos pramonės atstovų teikiamų siūlymų, ribojančių arba galinčių apriboti profesinės nuomonės objektyvumą arba sukeliančių abejonių pasitikėjimu odontologo profesija“. Stebint interneto svetaines, jose taip pat pastebima pažeidimų. Vienas dažnesnių pažeidimų – Odontologų profesinės etikos kodekso 6 punktas: „Odontologas gali naudotis tik jam priklausančiais profesijos ir mokslo vardais.“ Doc. dr. A. Tutkuvienė pastebėjo, kad Odontologų rūmai turi daug poveikio priemonių odontologams, tačiau norima, kad šias priemones reikėtų kuo rečiau naudoti.

Renginio metu įmonių atstovai pripažino, kad šiuo metu implantantų ir dantis balinančių priemonių reklamoje yra nemažai pažeidimų ir neretai naudojamos agresyvios rinkodaros strategijos. Posėdyje šias priemones parduodančių ir reklamuojančių įmonių atstovai įvardijo dažniausiai pastebimus pažeidimus. Jiems buvo atsakyta į iškilusius klausimus, pakomentuotos ir paaiškintos konkrečios situacijos. Implantantų ir dantis balinančių priemonių atstovai nutarė atidžiai ir atsakingai vadovautis teisės aktais, nurodančiais reklamos reikalavimus, ir Odontologų rūmų dokumentais, apibrėžiančiais odontologų profesionalų ir etišką elgesį.

Implantantų ir dantis balinančių priemonių atstovai pritarė, kad dėl įmonių, galimai pažeidusių LR reklamos įstatymą ir kitus reklamą reglamentuojančius teisės aktus, Rūmai turėtų kreiptis į Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybą, kad jie išnagrinėtų šiuos atvejus ir pateiktų atsakymą dėl galimai teisėtos ar neteisėtos reklamos.

Etikos ir procedūrų komisijos pirmininkė prof. habil. dr. Irena Balčiūnienė akcentavo, kad Rūmų nariai, pažeidę Odontologų profesinės etikos kodeksą, bus svarstomi komisijos posėdžių metu. ●

Rūmų viešųjų ryšių specialistė
Jūratė Virkutienė

KLINIKINĖ PATIRTIS

Kūginio pluošto kompiuterinės tomografijos technologija

Dr. Tadas Venskutonis,

gydytojas endodontologas, LSMU medicinos akademija, Odontologijos fakultetas, Dantų ir burnos ligų klinika

Jonizuojanti spinduliuotė yra neatsiejama šiuolaikinės odontologijos dalis. Radiologinis tyrimas reikalingas norint nustatyti ligą ir jos išplitimą, gydymui planuoti, stebėti ligos progresavimą bei nustatyti gydymo efektyvumą. Prieš atliekant radiologinius tyrimus reikia surinkti išsamią anamnezę ir atlikti kruopštų klinikinį tyrimą. Surinkti duomenys padeda nuspręsti, kokį geriausią radiologinį tyrimo metodą pasirinkti.

Pagrindiniai odontologijoje naudojami radiologiniai metodai yra intraoralinė rentgeno nuotrauka (PR) bei ortopantomograma (OR), kurios pagal savo duomenų apdorojimo būdą gali būti analoginės ar skaitmeninės, ir dažnai jų teikiamos informacijos užtenka patologijai nustatyti (1).

Neatsižvelgiant į techniką, įprastinė radiografija sukuria sudėtingos trijų matmenų (3D) žmogaus anatomijos dviejų matmenų (2D) atvaizdą. Atsiradus naujoms technologijoms, radiologinis tyrimas patobulėjo iki gaunamo skaitmeninio, 3D ir interaktyvaus atvaizdo (1–3). 1990 metų 2-oje pusėje buvo sukurtas kūginio pluošto kompiuterinis tomografas, skirtas galvos sričiai tirti (4–6). Kūginio pluošto kompiuterinės tomografijos (KPKT) aparatai yra mažesni, pigesni ir išskiria mažesnę radiacinę apšvitos dozę (4, 5, 7).

Radiologinis tyrimas taip pat yra neatsiejama dantų šaknų kanalų gydymo, sprendžiant endodontines problemas, dalis. Jis lemia įvairius endodontinio gydymo aspektus – nuo diagnozės ir gydymo taktikos pasirinkimo iki rezultatų planavimo ar vertinimo. Dėl 2D rentgenologinio atvaizdo anatominių struktūrų vaizdo persidengimas sukuria „anatominių triukšmą“ bei galimus geometrinius anatominių struktūrų iškraipymus, dėl kurių numatyta tirti sritis gali pasislėpti. Sagitalinėje, frontalinėje ir ašinėje KPKT nuotraukoje anatominių struktūrų persidengimų nėra, todėl galima kiekvieną dantį ir jį supančius audinius matyti 3D formate. Endodontijoje KPKT yra naudojama kaip diagnostikos priemonė, tiriant šaknų kanalų morfologiją, įvertinant šaknų kanalų preparacijos ir užpildo kokybę, sekant gydymo rezultatus ir eksperimentuojant.

Kūginio pluošto kompiuterinės tomografijos technologija

1990 metų antroje pusėje italų ir japonų mokslininkų grupės sukūrė naują tomografijos prietaisą, dabar žinomą kaip kūginio pluošto kompiuterinis tomografas arba skaitmeninio tūrio tomografas (digital volume tomography) (4, 5). Jis suteikia galimybę gauti 3D veido ir žandikaulių arba dantų srities tomografinį vaizdą su daug mažesne radia-

	Efektinės dozės (μSv).
Intraoralinė radiografija	<1,5
Cefalometrinė radiografija	<6
Daugiapjūvė viršutinio ir apatinio žandikaulio sričių KT	280–1410
Dentalinės KPKT tipai	
1 Dentoalveolarinė (mažas ar vidutinis RVL)	11–674 (61)
2 Kraniofacialinė (didelis RVL)	30–1073 (87)
Pastaba: KT – kompiuterinė tomografija, KPKT – kūginio pluošto kompiuterinė tomografija, RVL – regimojo vaizdo laukas	

1 lentelė. Efektyvių dozių verčių intervalai, remiantis rentgenologinių ir tomografinių tyrimų metodais (μSv) (14)

cijos doze, nei atliekant įprastą kompiuterinę tomografiją. 3D duomenų tūris, naudojant KPKT, yra gaunamas rentgeno spindulių šaltiniui ir plokštuminiam (2D) davikliui, kurie būna vienas priešais kitą, apsisukus aplink fiksuotą tiriamo žmogaus galvą 180–360 laipsnių kampą, priklausomai nuo KPKT skaitytuvo rūšies. Judesio metu atliekama nuo 150 iki daugiau kaip 600 viena po kitos sekančių plokštuminių bazinių projekcijų (6). Vėliau, rekonstrukcijos metu, bazinės projekcijos yra sudedamos į tūrinį duomenų rinkinį, kuris gali būti atvaizduotas kaip visuma. Pirminiai vaizdai naudojami rekonstruoti antrinius norimų plokštumų vaizdus ar 3D objektus. Daugumoje KPKT tomografo nuotraukos atvaizduojamos kaip antriniai vaizdai trijose viena kitai statmenose plokštumose: ašinėje, sagitalinėje bei frontalinėje (8–11). Priklausomai nuo tomografo tipo, paciento padėtis gali būti sėdima, stovima ar gulima. Rentgeno spindulių puoštas yra kūgio formos ir užfiksuoja cilindrinio ar sferinio tūrio duomenis, kurie apibūdinami kaip regimasis vaizdo laukas (RVL). RVL gali būti įvairus. Didelio tūrio KPKT skaitytuvai geba užfiksuoti visą veido ir žandikaulių srities vaizdą. Riboto tūrio KPKT skaitytuvai geba užfiksuoti mažo tūrio informaciją, tokią kaip dviejų ar trijų dantų vaizdas (4, 6, 12). Atsižvelgiant į klinikinį naudojimą ir RVL, KPKT įrenginiai yra suskirstyti į 4 klases:

- Dentoalveoliniai (RVL < 8 cm);
- Viršutinio ir apatinio žandikaulių (RVL 8–15 cm);
- Skeletiniai (RVL 15–21 cm);
- Galvos ir kaklo (RVL > 21 cm).

Tai leidžia rasti pusiausvyrą tarp naudos ir radiacinio poveikio rizikos (13).

Viena svarbiausių ir praktiškiausių KPKT skaitytuvų savybių yra sudėtinga jų programinė įranga, kuri leidžia didelio tūrio duomenis surinkti, sumažinti ir pateikti tokiu formatu, kokiu pateikia medicininio kompiuterinio tomografo skaitytuvas.

Skenavimo laikas yra viso tyrimo laikas ir jis vidutiniškai užima 10–40 sekundžių, priklausomai nuo skaitytuvo tipo ir ekspozicijos parametrų pasirinkimo. Ekspozicijos laikas yra trukmė, kurios metu naudojami rentgeno spinduliai. Dauguma tomografo skenuojamų pulsuojančių režimų (tikras ekspozicijos laikas 2–5 sekundės), tačiau yra prietaisai, kurie ekspozicijos rentgeno spindulius visą tyrimo laiką (6). KPKT įrenginių duomenų atkūrimo laikas skiriasi, bet dažniau-

siai jis yra mažiau nei 5 minutės. Greitas skenavimo laikas ir pažangūs vaizdo sensorių jautrumas suteikia galimybę sumažinti radiacijos spinduliuotę, lyginant su įprasta kompiuterine tomografija (14).

Radiacinė dozė

KPKT skaitytuvų radiacijos efektinė dozė skiriasi, bet gali būti beveik tokia pat maža kaip OR ir daug mažesnė nei medicininio kompiuterinės tomografijos skaitytuvo (11, 13–16). Didesnė spinduliuotė yra gaunama tuomet, kai naudojamas didelis RVL. Mažinant regimojo lauko dydį, galime sumažinti ir radiacijos kiekį. Apribojus regimąjį lauką 30 proc., radiacijos dozė aplinkiniams audiniams sumažėja nuo 5 iki 10 proc. (15, 17). Mažo RVL skaitytuvai, kurie specialiai sukurti informacijai iš nedidelės viršutinio ar apatinio žandikaulių srities apdoroti, išskiria nedidelę radiacijos dozę ir todėl yra tinkamiausi endodontijoje vieno ar kelių gretimų dantų nuotraukoms atlikti. Jų regimojo lauko dydis panašus kaip ir įprastos PR rentgenogramos, o paciento gaunama radiacijos dozė atitinka 2–7 standartines PR nuotraukoms atlikti reikalingą dozę. Didelių duomenų tūrio skaitytuvų išskiriamas radiacijos kiekis atitinka visos burnos PR nuotraukų serijai atlikti reikalingą dozę. Tokie skaitytuvai gali būti naudingi tada, kai reikia gydyti keletą dantų, esančių skirtinguose žandikaulių ketvirčiuose (1 lentelė) (15, 18, 19). Reikia pabrėžti, kad rentgeno apšvitos dozė priklauso nuo konkretaus rentgeno aparato ir gali labai skirtis.

Radiacijos rizika priklauso ir nuo amžiaus: jaunam žmogui rizika yra didžiausia, o pagyvenusiam – mažiausia. Vyresniam nei 80 metų pacientui radiacijos rizika tampa nereikšminga, nes latentinis periodas tarp rentgeno spindulių poveikio ir kliniškai pastebimos naviko stadijos greičiausiai bus ilgesnis nei paciento gyvenimo trukmė. Jaunam žmogui, kurio audiniai yra jautresni apšvitai ir jo būsimo gyvenimo trukmė bus ilgesnė nei latentinis periodas, priešingai. Vis dėlto visose amžiaus grupėse rizika yra didesnė moterims nei vyrams. Šie rizikos faktoriai išlieka ir naudojant KPKT tyrimo metodą (14) (2 lentelė).

Taigi, norint įvertinti viršutinio apydančio (VA) būklę ar endodontinio gydymo kokybę, radiologinis tyrimas kol kas yra būtinas, nes suteikia galimybę įvertinti ligos buvimą, jos progresavimą ar regresavimą bei leidžia nustatyti gydymo sėkmingumą.

radiografijos panaudojimas endodontijoje

// Radiacijos rizika priklauso ir nuo amžiaus: jaunam žmogui rizika yra didžiausia, o pagyvenusiam – mažiausia.

KPKT panaudojimas sprendžiant endodontines problemas

Danties šaknies kanalų sistemos anatomijos įvertinimas

Dėl 2D radiologinio vaizdo, kuriuo pasižymi įprastinės rentgeno nuotraukos, negalima tiksliai nustatyti dantų šaknų ir kanalų skaičiaus (20–22).

KPKT metodas yra naudingas norint surasti neįprastos dantų šaknų anatomijos kanalus, nustatyti jų skaičių ar pastebėti dantį dantyje (23–27) (1 pav.). Ryan Matherne su bendraautorais (2008) (28) atliktame tyrime nustatė, kad, lyginant su KPKT, remiantis įprasta ir skaitmenine PR, vidutiniškai nediagnozuojamas 1 iš 5 kanalų. Shanon Patel su bendraautorais (2012) (29) taip pat nustatė, kad KPKT parodė 22 proc. daugiau šaknų. Mūsų atliktame klinikiname tyrime remiantis KPKT nustatyta 17 proc. daugiau danties šaknies kanalų nei pasitelkiant OR metodą (30).

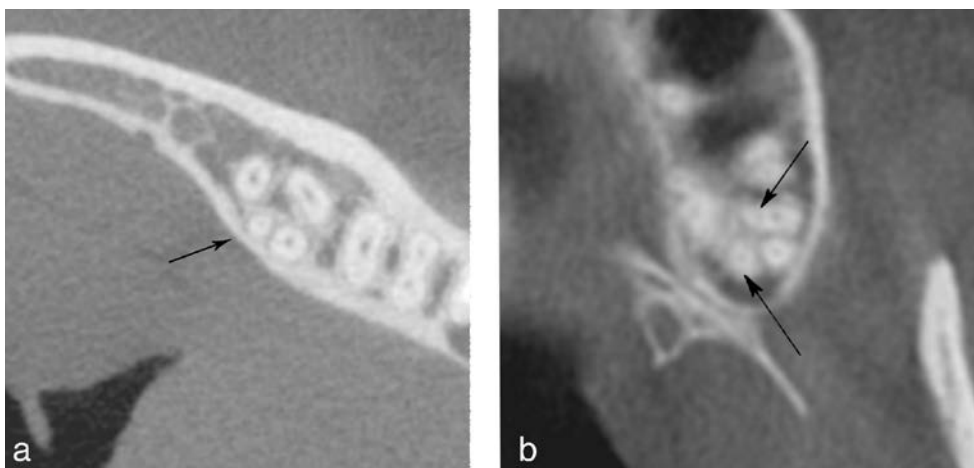
Dantų šaknų kanalų morfologija gali būti matoma trijuose matavimuose, todėl taip galima rasti visus šaknų kanalus, nepaisant to, ar jie susieina, ar išsiskiria. Vis dėlto KPKT neturėtų būti naudojama kaip standartinis diagnostikos metodas šaknų kanalų anatomijai nustatyti. Tik tam tikrais atvejais, kai įprastinės rentgenografijos suteikta informacija yra nepakankama ar abejotina, gydymui planuoti galima naudoti mažo RVL aparatus (14, 31).

Viršūninio apydančio uždegimo diagnostika

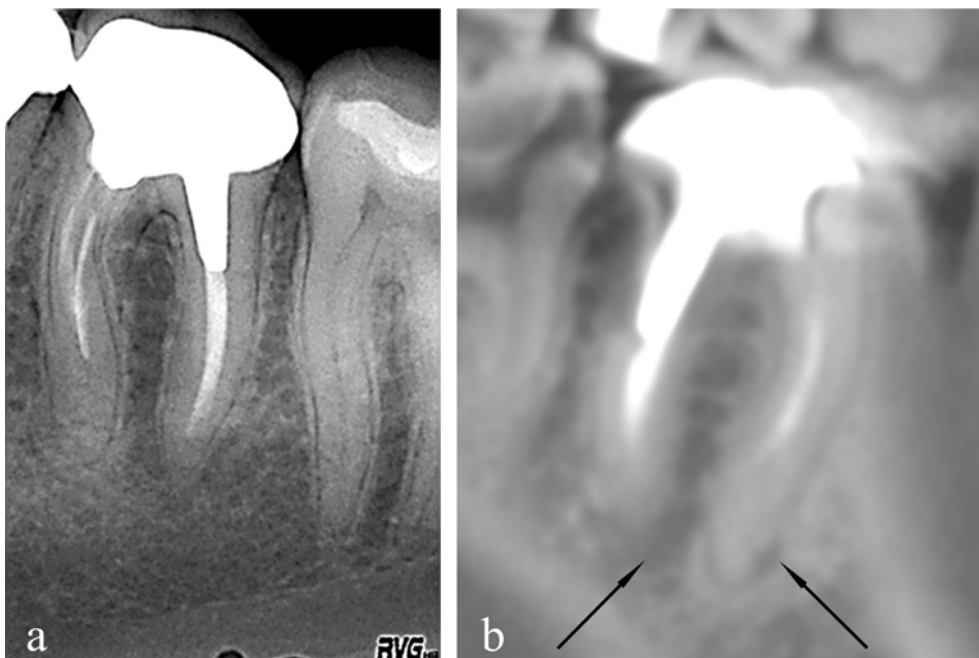
Kadangi KPKT yra tomograma, viršūninį periodontitą galima pamatyti prieš tai, kai bus suardyta skruostinė ar liežuvinė žievinio kaulo plokštelė. Įprastinėje rentgeno nuotraukoje uždegiminis procesas gali būti matomas tik įvykus kaulo destrukcijai (40 proc. demineralizacija) (32–34) (2 pav.). Histopatologinius rezultatus laikant „auksiniu standartu“ ir lyginant su KPKT pastaroji yra specifiskesnė diagnozuojant viršūninį periodontitą nei PR, kuria remiantis esamas viršūninis periodontitas buvo diagnozuotas rečiau (35). Stebint įprastoje rentgenogramoje VA kaulinis destrukcijos židiny (KDŽ), esantis netoli sinuso apatinės sienos, gali būti nepastebėtas (36–38). KPKT užfiksuoti duomenys suteikia papildomos informacijos apie dantų šaknų morfologiją, gretimas anatomines struktūras, tikrą, natūralų, VA KDŽ ir danties šaknies tarpusavio santykį, žievinio kaulo storį. To dažniausiai negalima tiksliai įvertinti įprastiniais rentgenologiniais metodais. KPKT programinė įranga leidžia gydytojui koreguoti kiekvieno pjūvio storį ir intervalus tarp pjūvių. Kiekvienas atkurtas pjūvis dėl izotropinio TVED yra geometriškai tikslus, todėl VA KDŽ nuotraukoje negali pakeisti savo

Amžiaus grupė (metai)	<10	10–20	20–30	30–50	50–80	80+
Rizikos daugiklis	x3	x2	x1,5	x0,5	x0,3	Nereikšminga

2 lentelė. Radiacinės apšvitos rizikos laipsniai pagal amžiaus grupes.

1 pav. KPKT ašiniai pjūviai. (a) apatinis krūminis dantis su keturiomis šaknimis. (b) viršūtinis krūminis dantis su penkiais kanalais.

2 pav. Apatinio krūminio danties PR ir KPKT nuotraukos. (a) PR nuotraukoje nesimato pakitimų viršūniame periodonte. (b) KPKT nuotraukoje stebimi pakitimai viršūniame periodonte.

dydžio ir vietos, kaip tai nutinka įprastinėse rentgenologinio tyrimo nuotraukose (36).

Analizuojant klinikinius tyrimus, kuriuose KPKT lyginta su įprastiniais rentgenologiniais metodais, daugumoje jų nustatyta, kad KPKT buvo pranašesnė diagnozuojant VA KDŽ. Patel su bendraautorais (2012) (29) nustatė, kad remiantis PR diagnozuota tik 42 proc., Cheung su bendraautorais (2013) (39) – 60 proc., Lofthag-Hansen su bendraautorais (2007) (40) – tik 61 proc. visų KDŽ,

kurie buvo matomi KPKT. Mūsų klinikinuose tyrimuose nustatyta, kad remiantis PR diagnozuota tik 57 proc. KDŽ, o iš OR rasta tik 41 proc. visų židinių, kurie diagnozuoti remiantis KPKT (30, 41).

Mokslinėje literatūroje kol kas nėra bendros nuomonės, ar galima iš KPKT duomenų tiksliai atskirti cistinius darinius nuo granuliuos. Studijų, kuriuose histopatologiniai duomenys buvo naudojami kaip kontrolė, išvados yra prieštaringos (42–44). ▶▶

« Įvertinimas prieš chirurgines procedūras

3D vaizdas suteikia galimybę susieti tokius anatominius vienetus kaip danties šaknies viršūnės lokalizacija apatinio žandikaulio kanalo, smakrinės angos ar viršutinio žandikaulio sinuso atžvilgiu. Šios anatominės struktūros gali būti analizuojamos visose gydytoji reikalingose plokštumose (8, 11, 45, 46). Naudojant KPKT, matomi viršutinio žandikaulio ančio pokyčiai ir galimos sinusito priežastys (38, 47). Remiantis KPKT, 70 proc. atvejų gauta kliniškai reikšminga informacija, kurios nesimatė tiriant PR metodu (37). Kauliniai defektai PR rentgeno nuotraukoje atrodo beveik 10 proc. mažesni, lyginant su matomais KPKT (9, 45).

KPKT gali būti naudojama pasirinktinai, planuojant endodontines chirurgines procedūras. Sprendimas turi būti priimtas atsižvelgiant į galimus komplikuojančius faktorius, pavyzdžiui, arti esančias svarbias anatomines struktūras (14).

Dantų šaknų kanalų gydymo komplikacijų diagnostika

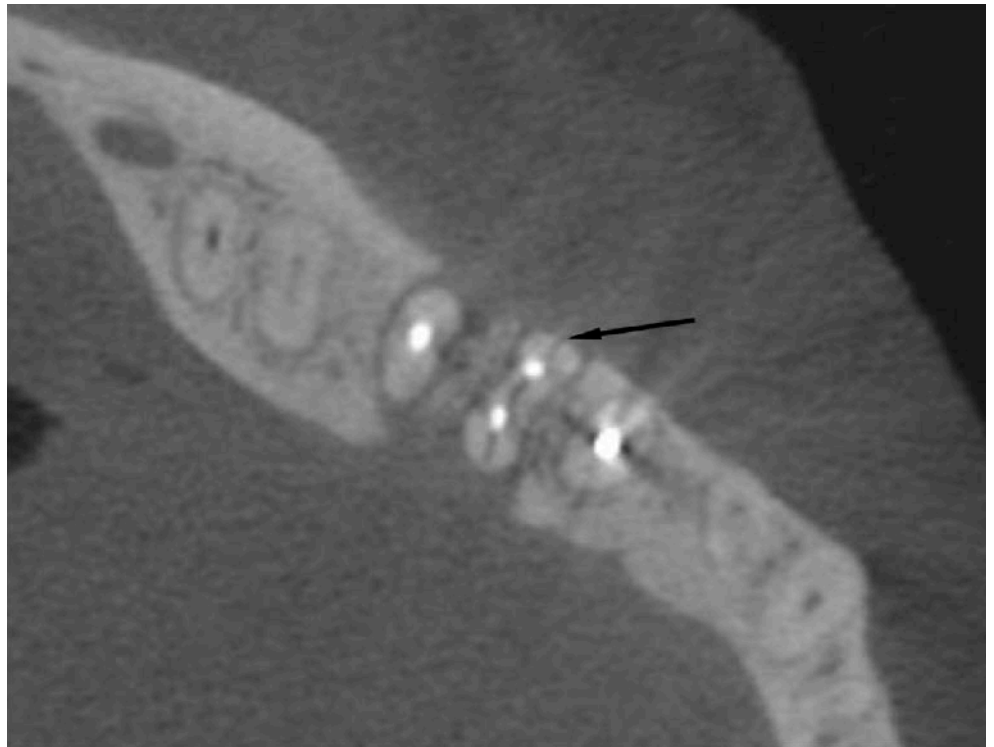
Vertikalūs šaknies skilimas / šaknies lūžis

Ankstyva diagnostika labai svarbi ir pacientui, ir gydytojui, nes nediagnozavus vertikalaus šaknies skilimo (VŠS), gali būti nustatyta klaidinga diagnozė ir tolimesnis gydymas gali neapsaugoti nuo aplinkinio kaulo rezorbcijos. Nėra tik VŠS būdingų klininių simptomų, nors pastebėjus fistules ar kišenes priešingose šaknies pusėse, dažniausiai galima skilimą įtarti. VŠS prognozė yra bloga ir danties rovimas dažniausiai yra vienintelis problemos sprendimas (48, 49).

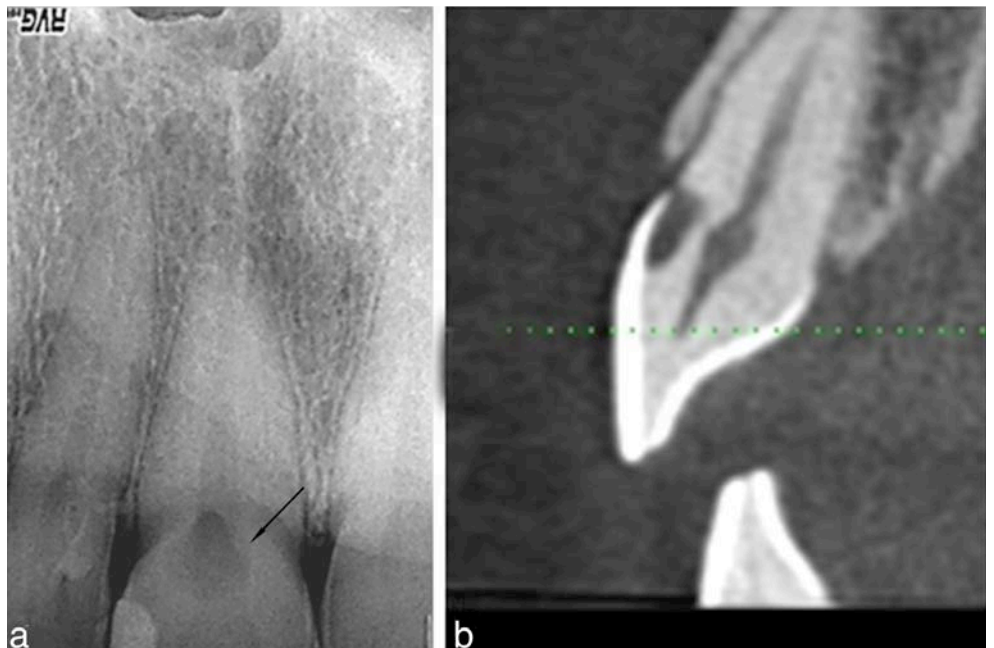
PR vis dar yra plačiausiai naudojama diagnostinė priemonė, tačiau ji turi tam tikrų trūkumų. Šaknų skilimai tradicinėje PR gali būti sunkiai įžiūrimi, jei nuotrauka padaroma iš karto po traumos, kol nėra edemos ar granuliacinis audinys nėra įsiterpęs tarp šaknies fragmentų (50). Norint, kad skilimas matytųsi, tarp skilimo linijos plokštumos ir rentgeno spindulių krypties turi būti ne didesnis kaip 4 laipsnių skirtumas, dėl to mezo-distalinių skilimų 2D nuotraukose beveik niekada nematyti (51). Geriausiai VŠS matomas horizontaliame pjūvyje, kuris yra statmenas skilimo linijai. Dėl šios priežasties KPKT ašiniai pjūviai leidžia geriausiai įvertinti esantį skilimą ir jo kryptis neturi jokios įtakos vaizdai (52) (3 pav.). Plombinė medžiaga dantų šaknų kanaluose dažnai sukuria brūkšninius artefaktus, galinčius simuliuoti VŠS (53). Yra nesutariama dėl KPKT tikslumo diagnozuojant VŠS. Vieni autoriai teigia, kad KPKT yra pranašesnė už PR (54–56), kiti tarp šių metodų nepastebi reikšmingo skirtumo (57, 58), tretį skelbia, kad KPKT yra nepatikimas metodas VŠS nustatyti (59–61). Kuo didesnė KPKT skiriamoji geba, tuo didesnis tikslumas (62). Diagnostiniam KPKT tikslumui gali pakenkti greta esantys didelio tankio objektai, kaip šaknies kanalo plombinė medžiaga ar metalinė kultis (59, 63, 64). Mažo RVL skaitytuvų rezultatai gali būti geresni nei didelio RVL (63–65). Skersiniai dantų lūžiai yra lengviau diagnozuojami negu išilginiai, ypač meiodistalinėje plokštumoje (66).

Rezorbcijos

Rezorbcijos defektas gali plisti šaknimi į visas puses, todėl iš įprastinės rentgeno nuotraukos sunku nustatyti pažeidimo dydį ir poziciją (67) (4 pav.). Nors pasitelkiant PR buvo gana tiksliai di-

3 pav. KPKT ašinis pjūvis. Vertikalus apatinio krūminio danties mezialinės šaknies skilimas.

4 pav. Išorinė rezorbcija. (a) dentalinė nuotrauka. (b) KPKT nuotrauka.

agnozuota vidinė ir išorinė šaknies rezorbcija, naudojant KPKT metodą, rezorbcijos buvimas ir tipas nustatytas tiksliau (68).

Perforacijos

Šaknies perforacija yra viena rimčiausių endodontinio gydymo komplikacijų. Ankstesniuose tyrimuose nurodoma, kad nuo 2 proc. iki 12 proc. visų endodontiškai gydytų dantų šaknų yra pažeistos perforacijų (69–72). Sudėtinga jas tiksliai diagnozuoti (73). Ankstyva diagnostika yra pagrindinis gero gydymo rezultato garantas. Klinikinėje praktikoje vis dar pasikliaujama PR nuotraukomis. Tačiau danties šaknies diagnostikoje PR metodas nėra tikslus (71). Kai danties šaknies perforacijos lokalizacija yra skruosto ar liežuvio pusėje, PR diagnostinė vertė tampa abejotina (72). Tai įrodė eksperimentiniame tyrime, kuriame mažo dydžio

perforacijų (0,2, 0,3, 0,4 mm), padarytų skruosto ir liežuvio pusėse, įprastinė PR nediagnozavo, o naudojant KPKT perforacijos buvo diagnozuotos (74).

Išvada

Klinikinėje praktikoje sprendžiant endodontines problemas radiologinis ištyrimas yra būtinas. Šiuo metu PR yra pirmiausia pasirenkama priemonė. Tačiau KPKT tikslumas ir ankstyvesnė VA patologijos diagnostika gali lemti, kad, dar labiau patobulėjus skaitytuvams ir sumažėjus apšvitos dozei, KPKT taps pirmiausia pasirenkama priemone planuojant endodontinį gydymą. Kol kas kiekvienas atvejis turi būti analizuojamas atskirai, bet jei neužtenka klinikinės informacijos, gautos įprastiniais radiologiniais metodais, galima atlikti KPKT. ●

Literatūros sąrašas redakcijai žinomas.